

Johanna Mäkelä

Maatalousyrittäjien tyytyväisyys työterveyshuollon tilakäynteihin JIK ky:n alueella

Opinnäytetyö

Kevät 2016

SeAMK Elintarvike ja maatalous

Agrologi (AMK)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Elintarvike ja maatalous

Tutkinto-ohjelma: Agrologi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto: Liiketoiminta

Tekijä: Johanna Mäkelä

Työn nimi: Maatalousyrittäjien tyytyväisyys työterveyshuollon tilakäynteihin JIK ky:n alueella

Ohjaaja: Juhani Suojaranta

Vuosi: 2016

Sivumäärä: 46

Liitteiden lukumäärä: 8

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa JIK ky:n työterveyshuoltoon tietoa maatalousyrittäjien tyytyväisyydestä tilakäynteihin. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynneissä on JIK ky:n alueella.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin Webropol-kyselyn avulla maatalousyrittäjiltä, jotka kuuluvat JIK ky:n työterveyshuollon piiriin. Vastauksia saatiin yhteensä 84 kappaletta. Vastausprosentti oli 21.

Opinnäytetyön tulosten mukaan 88 prosenttia kyselyyn vastanneista maatalousyrittäjistä oli tyytyväisiä tilakäyntiin. Hyvänä asiana tilakäynnillä koettiin, että maatalousyrittäjä saa ulkopuolisen näkökulman maatalousyrityksessä tehtäviin töihin ja mitä riskejä töistä aiheutuu. Hyvänä asiana koettiin myös keskustelu toisten ihmisten kanssa. Maatalousyrittäjät kokivat, että tilakäynnille osallistuvilla terveydenhuollon ammattihenkilöillä ei ollut riittävästi maatalousalan tuntemusta.

Maatalousyrittäjiltä kysyttiin miten he haluaisivat kehittää tilakäyntiä. Heistä 50 prosenttia oli sitä mieltä, että tilakäynnillä tulisi paneutua enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen. Maatalousyrittäjistä 36 prosenttia toivoi, että tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn fyysiseen kuormitukseen ja työergonomiaan. 24 prosenttia toivoi, että käynnillä paneudutaan enemmän työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin.

Tämän opinnäytetyön avulla saatiin tietoa siitä mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynneissä on JIK ky:n alueella. Opinnäytetyön tuottamaa tietoa voidaan käyttää JIK ky:ssä tilakäyntien kehittämiseen.

Avainsanat: työterveyshuolto, tilakäynti, asiakastyytyväisyys, maatalousyrittäjä

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Food and Agriculture

Degree programme: Agriculture and Rural Enterprises

Specialisation: Business orientation

Author: Johanna Mäkelä

Title of thesis: Farmers` satisfaction with occupational healthcare farm visits in Jalasjärvi, Ilmajoki and Kurikka primary healthcare (JIK ky) area

Supervisor: Juhani Suojaranta

Year: 2016

Number of pages: 46

Number of appendices: 8

The purpose of the study was to gather information about farmers` satisfaction with the farm visits by JIK ky occupational healthcare and to find out what was good about them and what needs to be developed.

The data were collected using a questionnaire survey of (402) agricultural entrepreneurs who belong to JIK ky occupational healthcare. Responses were received from 84 entrepreneurs. The response rate was 21 %.

The results of the study were that 88 percent of agricultural entrepreneurs were satisfied with the farm visits. The agricultural entrepreneurs felt good that they get an outside perspective on agricultural work and they get to converse with other people however they felt that the healthcare professionals did not have sufficient knowledge of agricultural work.

The agricultural entrepreneurs were asked how they would like to develop the farm visits. 50 percent of them felt that the farm visit should focus more on the mental load of the work and coping at work. 36 percent hoped that the farm visit focuses more on the physical workload and ergonomics. 24 percent hoped that the visits focused more on working conditions and accident risks.

This thesis gives information about what is good and what needs to be developed with farm visits in the JIK ky area. The information could be used in developing farm visits there.

Keywords: occupational healthcare, farm visit, customer satisfaction, agricultural entrepreneur

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 MAATALOUSYRITTÄJIEN TYÖTERVEYSHUOLTO.....	8
2.1 Työterveyshuollon henkilöstö.....	9
2.2 Tilakäynti.....	10
2.3 Maatalousyrittäjä työterveyshuollon asiakkaana.....	11
2.4 Työterveyshuollon järjestäminen ja kehittäminen.....	12
3 ASIAKASTYYTYVÄISYYS.....	13
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	16
4.1 Tavoite ja tarkoitus.....	16
4.2 Menetelmä.....	16
4.3 Aineiston keruu ja analysointi.....	16
5 TULOKSET.....	20
5.1 Perustietoja kyselyyn vastanneista maatalousyrittäjistä ja maatalousyrityksistä.....	20
5.2 Tilakäynnille osallistuneet ammattihenkilöt.....	25
5.3 Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäynteihin.....	27
5.3.1 Tyytyväisyys tilakäynteihin sukupuolen mukaan.....	28
5.3.2 Tyytyväisyys tilakäynteihin ikäluokittain.....	29
5.3.3 Tyytyväisyys tilakäynteihin maatalousyrityksen sijainnin mukaan...	30
5.3.4 Tyytyväisyys tilakäynteihin tuotantosuunnittain.....	32
5.3.5 Tyytyväisyystilakäynteihin tilakäyntien määrän mukaan.....	33
5.4 Tilakäynnin sisältöä koskevat väittämät.....	34
5.5 Tilakäynnin kehittäminen.....	37
5.6 Mitä muuta haluaisit tilakäynnistä sanoa.....	38
6 POHDINTA.....	39
6.1 Opinnäytetyön luotettavuus.....	39

6.2 Tulosten tarkastelua	40
6.3 Jatkotutkimusehdotukset ja kehittämisideat	42
LÄHTEET.....	44
LIITTEET	46

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Maatalousyrittäjien sukupuolijakauma	21
Kuvio 2. Maatalousyrittäjien yrityksen sijainti	22
Kuvio 3. Maatalousyrittäjien ikäjakauma	23
Kuvio 4. Tilakäyntien lukumäärä	25
Kuvio 5. Toimivatko tilakäynnille osallistujat hyvässä yhteistyössä ja oman työroolinsa mukaisesti?	27
Kuvio 6. Olitko tyytyväinen tilakäyntiin?	28
Kuvio 7. Tilakäyntiä koskevat väittämät	36
Taulukko 1. Tuotantosuunta	24
Taulukko 2. Tilakäynnille osallistujat	26
Taulukko 3. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäyntiin sukupuolen mukaan.	29
Taulukko 4. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäyntiin ikäluokittain	29
Taulukko 5. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäyntiin maatalousyrityksen sijainnin mukaan	30
Taulukko 6. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäynteihin tuotantosuunnittain	33
Taulukko 7. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäynteihin tehtyjen tilakäyntien määrän mukaan	33
Taulukko 8. Miten maatalousyrittäjät haluaisivat tilakäyntiä kehittää	38

1 JOHDANTO

Maatalousyrittäjät ovat voineet vapaaehtoisesti liittyä työterveyshuoltoon vuoden 1979 jälkeen, kun voimaan astui työterveyshuoltolaki. Samaan aikaan maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa lähdettiin kehittämään tutkimus- ja kokeiluprojektina Kansaneläkelaitoksen (Kela) sosiaaliturvan tutkimuslaitoksen ja Työterveyslaitoksen (TTL) toimesta. Samassa yhteydessä tahot tekivät yhteistyötä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton (MTK) ry:n, Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen (Mela), työmarkkina- ja neuvontajärjestöjen, keskeisten viranomaisten, terveyskeskusten ja maatalousyrittäjien kanssa. Maatalousyrittäjien työterveyshuollon kehittäminen on jatkuvaa toimintaa. Sen sisältöä ja toimivuutta tutkitaan jatkuvasti. (Taattola 2007a, 5.)

Asiakastytyväisyyttä koetetaan parantaa ja seurata asiakastytyväisyystutkimusten avulla. Tutkimuksella on neljä päätavoitetta. Selvitetään keskeiset asiakastytyväisyyteen vaikuttavat tekijät, mitataan tämänhetkinen asiakastytyväisyyden taso, tuotetaan toimenpide-ehdotuksia ja seurataan asiakastytyväisyyden kehittymistä. (Ylikoski 2001, 156.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa Jalasjärven, Ilmajoen ja Kurikan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän (JIK ky) työterveyshuoltoon tietoa maatalousyrittäjien tyytyväisyydestä tilakäynteihin. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynneissä on JIK ky:n alueella.

Opinnäytetyö tehtiin kyselytutkimuksena JIK ky:n alueen maatalousyrittäjille, jotka kuuluvat työterveyshuollon piiriin. Kyselyn vastausten analysoinnissa käytettiin apuna SPSS-ohjelmaa, koska sen avulla suuresta tietomäärästä saadaan oleellinen tieto irti.

2 MAATALOUSYRITTÄJIEN TYÖTERVEYSHUOLTO

Työterveyshuolto toimii asiantuntijana työn ja terveyden väliselle suhteelle. Työterveyshuolto huolehtii henkilöstön työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisestä ja työturvallisuudesta yhdessä työpaikkojen kanssa. (Työterveyshuolto 2.12.2015.) Työterveyshuollon tavoitteena on auttaa maatalousyrittäjää ylläpitämään, parantamaan ja seuraamaan työkykyään työuran eri vaiheissa, ehkäisemään työperäisiä sairauksia ja ohjata tarvittaessa kuntoutukseen. Lisäksi turvallinen ja terveellinen työ, työympäristö ja työyhteisö sekä työhön liittyvien tapaturmien ja terveysvaarojen ehkäisy ovat työterveyshuollon tavoitteita. Hyvä työterveyshuolto tukee maatalousyrittäjää työperäisten vaaratilanteiden ehkäisyssä ja maatalouden rakennemuutoksessa. (Kinnunen & Weman 2007, 16; Maatalous 25.11.2015.)

Maatalousyrittäjän työkyvyllä ja sen ylläpitämisellä on suuri merkitys nopeasti muuttuvassa työympäristössä. Maatalousyrittämiseen liittyvät työn fyysinen kuormitus, työn epäsäännöllisyys, roolien moninaisuus, ajan puute, alan investointivaltaisuus, luonnonolosuhteet sekä tukipolitiikka. Maatalousyrittäjän hyvinvointiin vaikuttavat sosiaalinen ja henkinen hyvinvointi, fyysinen hyvinvointi ja taloudellinen hyvinvointi. Sosiaaliseen ja henkiseen hyvinvointiin kuuluvat jaksaminen ja ihmissuhteet, fyysiseen hyvinvointiin terveelliset elämäntavat, työturvallisuus ja terveys, taloudelliseen hyvinvointiin henkilökohtainen talous sekä kannattava toiminta. Maatalousyrittäjällä on oltava niin henkisiä kuin fyysisiä voimavaroja joka päivälle ja yritystoiminnan on kannatettava sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Tämän vuoksi työkyvyn ylläpitäminen on pitkäjänteistä työtä. (Yliselä 2009a, 6.)

Maatalousyrittäjän menestyminen ja terveys eivät vaikuta pelkästään häneen itseensä vaan myös perheeseen ja lähipiiriin. Koska yrittäjän rooli on moninainen, tehtävä on erityisen haasteellinen. Liike-elämässä vastuu ja tehtävät jakautuvat eri henkilöille, kun taas pienissä yrityksissä yksi henkilö vastaa monista tai jopa kaikista tehtävistä ja rooleista. Maatalousyrityksessä tilanne on usein tämä, että yrittäjä itse vastaa lähes kaikesta. Tällöin maatalousyrittäjä työskentelee monenlaisien paineiden alla. Maatalousyrittäjältä vaaditaan vahvaa henkistä kanttia tehdä päätöksiä ja vastata niiden seurauksista, joista ei voi koskaan olla etukäteen täysin varma. (Yliselä 2009b, 8.)

Työterveyshuoltoon kuuluminen on maatalousyrittäjille vapaaehtoista. Suomessa noin 40 % maatalousyrittäjistä kuuluu työterveyshuollon piiriin. Työterveyshuoltoon kuuluminen on suositeltavaa, koska sen kautta saa apua työssä jaksamiseen sekä työperäisten sairauksien ennalta ehkäisyyn. (Kinnunen & Eskola 2009, 55.) Maatalousyrittäjän liittyessä työterveyshuoltoon tehdään sopimus ja toimintasuunnitelma työterveyshuollonpalveluista (Maatalous 25.11.2015).

Työterveyshuollon prosessi alkaa tietojen hankkimisella, tavoitteiden asettamisella ja suunnitelman tekemisellä. Työterveyshuollon sisältö määritetään yhdessä maatalousyrittäjän kanssa. Tämän jälkeen edetään toimenpiteisiin, tiedon antoon ja ohjaamiseen. Toiminnan vaikuttavuutta ja laatua seurataan. (Kinnunen & Weman 2007, 16–17.)

Työterveyshuolto pitää sisällään työoloselvityksen, terveystarkastuksen ja sairaanhoidon. Työoloselvitys tehdään työterveyshuollon suorittamalla tilakäynnillä ja maatalousyrittäjän haastattelulla. Terveystarkastus tehdään maatalousyrittäjälle sovituin ajoin, yleensä 1–2 vuoden välein. Tähän vaikuttavat työn aiheuttamat terveysriskit, maatalousyrittäjän ikä ja terveydentila. Maatalousyrittäjä voi halutesaan tehdä sopimuksen työterveyspainotteisesta sairaanhoidosta ennalta ehkäisevän työterveyshuollon yhteyteen. Tarpeen mukaan maatalousyrittäjä ohjataan kuntoutukseen työterveyshuollon toimesta. Palveluihin kuuluu lisäksi ammattitautiin sopivien oireiden tutkiminen ja ohjaaminen tarpeen mukaan lisätutkimuksiin. (Maatalous 25.11.2015.)

2.1 Työterveyshuollon henkilöstö

Työterveyshuollon toteuttamiseen vaaditaan moniammatillista osaamista, koska maatalous on toimialana monimuotoinen (Kinnunen & Taattola 2007, 11). Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa toteuttavat lääkärit, terveydenhoitajat, fysioterapeutit ja maatalouden työolojen asiantuntijana toimivat maatalousneuvojat (Taattola 2007a, 5). Työterveyshuollon maatalouden asiantuntijoina toimivat pääsääntöisesti ProAgria Maaseutukeskusten asiantuntijat (Pulkkinen-Närhi 2007, 8).

Työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden pätevyys määritellään työterveyshuoltolaissa. Heille luotiin jo 1980-luvulla koulutusohjelma, jonka sisältöä kehitetään jatkuvasti. (Taattola 2007a, 5.) Maatalouden asiantuntijan osallistuminen tilakäynnille on tärkeää tilakohtaisten työoloriskien arvioimisen ja korjaus-ehdotusten laatimisen vuoksi. Työterveyshuollon tavoitteiden saavuttamiseksi työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja maatalouden asiantuntijoiden toimiva yhteistyö on tuloksellisinta. (Kinnunen & Taattola 2007, 11.)

Maatalousyrittäjien hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaista toimintaa on vaikeuttanut terveyskeskusten riittämättömät henkilövoimavarat sekä työterveyshenkilöstön koulutuksen puute. Haasteina hyvän työterveyshuoltokäytännön toteutumisessa ja kehittämisessä ovat maatalousyrittäjien muuttuvat tarpeet sekä työterveyshuollon kunnallisen palvelujärjestelmän kehittäminen. (Taattola 2007a, 6.)

2.2 Tilakäynti

Työterveyshuollon toiminnan perusta on tilakäynti, joka tehdään jokaiselle uudelle työterveyshuoltoon liittyneelle maatalousyritykselle. Ensimmäinen tilakäynti tehdään heti maatalousyrittäjän liittyttyä työterveyshuoltoon. Aika tilakäynnille sovitaan niin, että työterveyshuollosta otetaan yhteyttä maatalousyrittäjään. Tavallisesti tilakäynnille osallistuvat työterveyshuollosta työterveyshoitaja ja maatalouden asiantuntija. Asiantuntijan tehtävä on auttaa tuotantoon ja tuotantomenetelmiin liittyvissä asioissa pitäen sisällään taloudelliset kysymykset. Tarpeen mukaan tilakäynnille voivat osallistua myös työterveyslääkäri, työfysioterapeutti tai psykologi. (Maatalous 25.11.2015.)

Tilakäynnin tavoitteena on tunnistaa työntekijän työkykyä ja terveyttä uhkaavat tekijät (Lehto & Heikkilä 2001, 24). Työterveyshuolto perehtyy työoloihin, arvioi työn kuormittavuutta, tapaturmariskejä ja altisteita. Käynnin aikana annetaan neuvoja ja ohjeita, miten maatalousyrittäjä voi vaikuttaa työn turvallisuuteen ja terveellisyyteen. Tilakäynnillä pohditaan fyysikaalisia, biologisia ja kemiallisia altisteita, tapaturmariskejä, palo- ja sähköturvallisuutta, lasten turvallisuutta, ergonomiaa, työn fyysistä ja henkistä kuormittavuutta, ensiapuvalmiutta sekä henkilösuojainten tarvetta, valintaa, käyttöä, huoltoa ja säilytystä. (Maatalous 25.11.2015.)

Käynnistä annetaan sekä suullinen että kirjallinen palaute. Siinä kuvaillaan maatalousyrittäjien työoloja, esitetään kehittämideoita, annetaan ehdotuksia terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi työssä. Tilakäynti tehdään neljän vuoden välein ja tarpeen vaatiessa useammin. (Maatalous 25.11.2015.)

2.3 Maatalousyrittäjä työterveyshuollon asiakkaana

Maatalousyrittäjän ura alkaa tavallisimmin sukupolvenvaihdoksen tai parisuhteen kautta. Maatalousyrittäjien työterveyshuollossa noudatetaan soveltuvin osin työterveyshuoltolaissa määrättyjä säännöksiä työterveyshuollon järjestämisestä. Työterveyshuoltoon kuuluminen ei ole maatalousyrittäjille pakollista, vaan sen voi kukaan vapaaehtoisesti valita. (Taattola 2007b, 13.)

Maatalousyrittäjäksi luetaan henkilö, joka on maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL) nojalla vakuutettu. 18–67-vuotiaat maatalousyrittäjät, joilla on MYEL-vakuutus, voivat kuulua työterveyshuollon piiriin. Näistä MYEL-vakuutetuista osa on töissä myös muualla kuin maatalousyrittäjien työssä. Ollessaan palkansaajina toisen työnantajan palveluksessa, työnantajalla on velvollisuus järjestää heidän työterveyshuoltonsa palkkatyön osalta. (Taattola 2007b, 13.)

Maatalousyrittäjä voi myös itse toimia työnantajana. Jos palkansaajien työsuhde maatalousyrittäjään on sellainen, että siinä noudatetaan työturvallisuuslakia, maatalousyrittäjä on velvollinen järjestämään työterveyshuoltopalvelut työntekijöilleen. (Kinnunen 2007, 14.)

Sekä yrittäjän omista että työntekijöiden työterveyshuoltopalveluista tehdään oma sopimus. Tai yhteiseen sopimukseen eritellään tarkasti, mitä palveluja yrittäjälle ja työntekijöille on sovittu. Sopimuksen sisältö riippuu työn luonteesta, mitä altisteita ja riskejä työssä on sekä millaista ohjausta ja neuvontaa työssä tarvitaan. (Kinnunen 2007, 14.)

2.4 Työterveyshuollon järjestäminen ja kehittäminen

Kansanterveislain mukaan kuntien on järjestettävä työterveyshuoltopalvelut alueellaan toimiville yrittäjille ja yrityksille. Myös yksityiset lääkärikeskukset tarjoavat työterveyshuollon palveluita. Suurin osa maatalousyrittäjien työterveyshuollon palveluista tuotetaan terveyskeskusten alaisuudessa. Työterveyshuoltopalveluiden laatu ja saatavuus vaihtelevat ympäri Suomen. Keskeisimmät ongelmat terveyskeskusten työterveysyksiköillä ovat yksiköiden pieni koko sekä henkilöstön osaaikaisuus etenkin haja-asutusalueilla. Kuitenkin on olemassa työterveysyksiköitä, jotka toimivat kunnallisina liikelaitoksina tai terveyskeskuksissa, ja resurssit niissä ovat riittävät. (Pulkkinen-Närhi 2007, 8.)

Työterveyshuoltolainsäädännössä nostetaan esiin etenkin työterveyshuollon moniammatillisuus, suunnitelmallisuus ja tarvehankinta työpaikkaselvitysten toteuttamisessa. Lisäksi tärkeitä tekijöitä ovat maatalousyrittäjien kuntoutustarpeen varhainen toteaminen ja työterveyshuollon aktiivisuus kuntoutukseen ohjaamisessa. (Taattola 2007a, 6.) Työterveyshuoltolaki antaa eettisen pohjan koko työterveyshuollon toiminnalle (Kinnunen & Weman 2007, 16). Työterveyshuoltoa varten on laadittu myös lomakkeita, joita päivitetään jatkuvasti. Maatalousyrittäjät, jotka ovat liittyneet työterveyshuoltoon ja sitoutuneet vähintään neljän vuoden välein tehtäviin tilakäynteihin, saavat työajan MATA-tapaturmavakuutuksen alennettuun hintaan. (Taattola 2007a, 5.)

Maatalousyrittäjien työterveyshuollon valtakunnallinen kehittäminen, neuvonta, seuranta ja kattavuuden lisääminen on maatalousyrittäjien työterveyshuollon keskusyksikön (Mytkyn) tehtävä. Mytky edistää ja tukee maatalousyrittäjien työterveyshuollon palvelujärjestelmän toimivuutta sekä kehittää työterveyshuoltoa. Mytkyn tavoitteena on, että maatalousyrittäjien työterveyshuollon toimijat verkostoituvat ja yhteistyö lisääntyy, työterveyshuolto toteutuu hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti ja kattavuus paranee. Lisäksi Mytky pyrkii siihen, että maatalousyrittäjä työskentelee terveellisesti ja turvallisesti sekä kannustaa maatalousyrittäjiä liittymään työterveyshuoltoon. (Maatalous 25.11.2015.)

3 ASIAKASTYYTYVÄISYYS

Asiakaspalaute on hyvä keino kehittää toimintaa asiakaslähtöisesti. Palautetta kerätään tekemällä asiakastyytyväisyystutkimuksia säännöllisesti. Asiakastyytyväisyystutkimuksissa selvitetään esimerkiksi tekijöitä, jotka asiakas kokee mieleiseksi palvelutilanteessa sekä asiakkaan kokemusta tapahtuneen asiakaspalvelun ystävällisyydestä ja asiantuntemuksesta sekä asiakkaan tarpeita. Tämän tiedon avulla on mahdollista määrittää yrityksen toiminnalle erilaisia suuntaviivoja ja tavoitteita. Asiakastyytyväisyystutkimusten lisäksi on tärkeää huomioida asiakaskohtaamisissa saatu palaute ja hyödyntää sitä toiminnan kehittämisessä. Palautetta voidaan kerätä myös asiakastapaamisten jälkeen asiakkaan kokemusta palvelutilanteesta kartoittavilla sähköpostikyselyillä tai puhelimitse. (Aarnikoivu 2005, 67.)

Asiakastyytyväisyyttä voidaan seurata joko tutkimuksilla tai suoralla palautteella. Suorassa palautteessa asiakas antaa palautetta omin sanoin yleensä jo palvelutilanteessa. Tutkimukset ja suora palaute tukevat toisiaan. Käyttämällä molemmista saatua tietoa saadaan monipuolisempi kokonaiskuva asiakastyytyväisyydestä. Tutkimuksilla on keskeinen asema asiakastyytyväisyyden seurannassa. (Ylikoski 2001, 155–156.)

Ongelmana on se, että asiakastapaamisissa saatua palautetta ei riittävän usein käytetä yrityksen toiminnan kehittämiseen. Usein palautetta kerätään asiakastapaamisissa, mutta jostain syystä saatu palaute ei kulkeudu koko yrityksen tietoisuuteen niin, että toimintamalleja voitaisiin kehittää sen mukaan. Yritys ei kykene toteuttamaan asiakaslähtöistä toimintaa, jos se ei hyödynnä asiakkailta saatua palautetta. (Aarnikoivu 2005, 69.)

Asiakastyytyväisyyttä voidaan seurata muun muassa tyytyväisyystutkimusten avulla. Tutkimus suunnataan yrityksen olemassa olevaan asiakaskuntaan. Siinä selvitetään yrityksen tuotteiden tai palveluiden toimivuus suhteessa asiakkaan odotuksiin. Kokemuksen lisäksi on tärkeää mitata asiakkaan odotuksia ja miten hyvin ne toteutuvat. Tyytyväisyystutkimuksilla selvitetään asiakkaiden kokonaistyytyväisyyttä ja tyytyväisyyttä osa-alueittain. (Bergström & Leppänen 2009, 484–485.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään yhteen työterveyshuollon osa-alueeseen eli tilakäyntiin.

Asiakastyytyväisyystutkimuksilla mitataan asiakaspalvelun onnistumista. Tämän avulla saadaan tietoa palvelukokonaisuudesta, koska tutkimuskohteita ovat esimerkiksi asiakkaiden kokema ensivaikutelma, palvelun odotusaika, asiantuntemus, ystävällisyys, joustavuus ja tilojen viihtyvyys. Asiakkaasta välittäminen on avainasemassa asiakastyytyväisyyden muodostumisessa. Asiakastyytyväisyys on yrityksen kilpailukeino. Tyytyväiset asiakkaat käyttävät palvelua uudelleen ja kertovat siitä muille. Asiakkailta on hyvä kysyä säännöllisesti, mihin he ovat palvelussa tyytyväisiä ja mitä asioita tulisi parantaa. (Lahtinen & Isoviita 2000, 64–65.)

Tyytyväisyyttä ja tyytymättömyyttä aiheuttavat tekijät on jaettu Bergströmin ja Lepäsen (2009, 485) mukaan henkilökontakteihin, tuotteeseen tai palveluun, tukijärjestelmiin ja palveluympäristöön. Henkilökontakteilla tarkoitetaan esimerkiksi asiakaspalvelijan saavutettavuutta, asiantuntemusta ja palvelutapaa. Tukijärjestelmillä tarkoitetaan muun muassa internet-sivujen toimintaa. Palveluympäristöön kuuluvat esimerkiksi selkeys, siisteys, saavutettavuus ja turvallisuus.

Ylikosken (2001, 149) mukaan asiakas on joko tyytyväinen tai tyytymätön palvelun käyttämisen jälkeen. Tyytyväisyyttä lisää palvelun hyvä laatu. Arkikielessä tyytyväisyyttä ja laatua käytetään toistensa synonyymeinä. Laatu ei ole kuitenkaan yhtä laaja käsite kuin tyytyväisyys. Laatu on vain yksi osatekijä, joka vaikuttaa asiakastyytyväisyyteen. Tyytyväisyyteen vaikuttamiseksi on tärkeää tietää, mitkä asiat tekevät asiakkaat tyytyväiseksi. Tieto on hankittava suoraan asiakkaalta. Tyytyväisyysseurannan lisäksi on toimittava seurannasta saadun palautteen mukaan, jolloin asiakastyytyväisyyttä voidaan parantaa. Asiakkaat odottavat, että tutkimusten avulla tehdään toimenpiteitä, jotka parantavat palvelua. (Ylikoski 2001, 149–150.)

Ylikoski (2001, 151) kirjoittaa, että asiakas kokee tyytyväisyyttä palvelun ominaisuuksiin sekä palvelun käytön seurauksiin. Asiakastyytyväisyyteen vaikuttaa palvelun tai tavarantoimituksen laatu sekä hinta. Palvelun laatu voidaan jakaa luotettavuuteen, reagointialttiuteen, palveluvarmuuteen, empatiaan ja palveluympäristöön.

Palveluiden tuotannossa laadun määrittäminen on vaikeampaa kuin teollisuudessa. Tavara joko täyttää tehtävänsä tai sitten ei. Palvelun laatua määritettäessä se antaa enemmän tilaa subjektiivisille, yksittäisen ihmisen omaan mielenkiintoon ja

arvoihin pohjautuville näkemyksille. Eri henkilöt pitävät eri asioita tärkeinä. Tavoitteena voidaan pitää tilannetta, jolloin asiakas on tyytyväinen ja samalla yritys kokee palvelun laadun hyväksi. (Reinboth 2008, 96.)

Asiakastyytyväisyyttä voidaan kysyä numeroin (5=erittäin tyytyväinen, 4=tyytyväinen, 3=kohtalaisen tyytyväinen, 2=tyytymätön, 1= erittäin tyytymätön). Asiakkaan ei ole kuitenkaan aina helppo ilmasta tyytyväisyyttään numeroin, koska asiakastyytyväisyys on tunne. Ilmaistaessa tyytyväisyys numerona, asia muuttuu täsmälliseksi. Lisäksi eri henkilöt kokevat numerot hyvin eri tavoin. Osa ei halua antaa viitosta, vaikka he olisivat olleet hyvin tyytyväisiä palveluun. Nämä ihmiset ajattelevat, että aina jossakin on parantamisen varaa. (Reinboth 2008, 106–107.)

Asiakastyytyväisyyskyselyn tekeminen on haasteellista myös siksi, että kysely ei välttämättä paljasta, miksi asiakas antaa tietyn numeron. Asiakkaan antamaan numeroon saattaa vaikuttaa myös asiakkaan tunnetila ja mieliala kyselyn tekohetkellä. (Reinboth 2008, 107.)

4 OPINNÄYTETYÖNTOTEUTUS

4.1 Tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa JIK ky:n työterveyshuoltoon tietoa maatalousyrittäjien tyytyväisyydestä tilakäynteihin. Tietoa voidaan käyttää tilakäyntien kehittämiseen työterveyshuollossa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynneissä on JIK ky:n alueella.

4.2 Menetelmä

Opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivinen tutkimus tuottaa määrällistä tietoa tutkittavasta asiasta (Ylikoski 2001, 160). Määrällinen tutkimus pohjautuu kohteen kuvantamiseen ja tulkitsemiseen numeroiden ja tilastojen avulla. Siinä selvitetään erilaisia luokitteluja, syy- ja seuraussuhteita, vertaillaan sekä ollaan kiinnostuneita numeerisiin tuloksiin perustuvien ilmiöiden avaamisesta. Menetelmä pitää sisällään erilaisia laskennallisia ja tilastollisia analyysimenetelmiä. (Määrällinen tutkimus, [viitattu 7.12.2015].) Määrällisessä tutkimuksessa tutkimusaineisto voidaan kerätä kyselylomakkeen, systemaattisen havainnoinnin tai valmiiden rekisterien ja tilastojen avulla. Yleisin aineiston keräämisen tapa on kyselylomake. (Vilkkä 2015, 94.)

4.3 Aineiston keruu ja analysointi

Opinnäytetyön aineisto kerättiin kyselyn avulla (Liite 1). Kysely on survey-tutkimuksen keskeinen menetelmä. Survey-termi tarkoittaa sellaisia kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin tapoja, joissa aineisto kootaan standardoidusti ja joissa kohdehenkilöt muodostavat otoksen tietystä perusjoukosta. Standardoituus on sitä, että asiaa kysytään kaikilta vastaajilta juuri samalla tavalla. Surveyn avulla kerättävä aineisto käsitellään useimmiten kvantitatiivisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 193–194.)

Kyselytutkimuksen etuna on se, että sen avulla pystytään keräämään laaja tutkimusaineisto. Tutkimuksen on mahdollista saada paljon henkilöitä ja siinä voidaan kysyä paljon asioita. Kyselymenetelmä on tehokas ajankäytön ja vaivannäön kannalta. Se kuitenkin edellyttää, että kysely on laadittu huolellisesti. Tällöin aineisto voidaan käsitellä ja analysoida nopeasti tietokoneella, koska tätä varten on kehitetty tilastolliset analyysitavat ja raportointimuodot. Ongelmaksi voi osoittautua tulosten tulkinta. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Kyselytutkimuksen heikkouksia voivat olla aineiston pinnallisuus ja tutkimuksen teoreettinen vaatimattomuus. Haittoja voi ilmetä lisäksi siinä, että ei ole mahdollista tietää, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet kyselyyn. Ei ole varmuutta siitä, ovatko annetut vastausvaihtoehdot onnistuneita. Kyselytutkimuksen haittana voi olla myös vastaamattomuus. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Kyselytutkimukseen aineisto voidaan kerätä postikyselynä, verkkokyselynä tai kontrolloituna kyselynä (Hirsjärvi ym. 2009, 196). Tässä opinnäytetyössä aineisto kerättiin Webropol-verkkokyselyn avulla. Kysely lähetettiin vastaajien sähköpostiin. Tämän menettelyn etuja ovat nopeus ja vaivaton aineiston saanti. Heikkoutena on kuitenkin kato eli vastaamattomuus. Katoon vaikuttaa vastaajajoukko ja tutkimuksen aihepiiri. Suurelle joukolle lähetetty kysely ei yleensä tuota kovin suurta vastausprosenttia. Parhaimmillaan vastauksia saadaan 30–40 prosenttia. Kun lomake lähetetään jollekin erityisryhmälle, kuten maatalousyrittäjät, ja kyselyn aihe on heidän mielestään tärkeä, vastausprosentti voi nousta korkeammaksi. Normaalisti vastaamatta jättäneitä joudutaan muistuttamaan vastaamisesta. Muistuttaminen voidaan tehdä kahteen kertaan. Tämän avulla vastausprosenttia voidaan saada nostettua. (Hirsjärvi ym. 2009, 196.)

Kyselylomakkeiden avulla pystytään keräämään tietoa tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista, asenteista, uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä. Lisäksi lomakkeissa on mahdollista pyytää perusteluja esimerkiksi mielipiteille. Täsmällisiä tosiasioita on kysyttävä suoraan yksinkertaisina kysymyksinä, joko avointen kysymysten avulla tai monivalintatyypillisesti. Näitä ei ole viisasta mitata Likert-tyyppisellä asteikolla. Likert-asteikolla tarkoitetaan vastauksia kuten eri mieltä, jokseenkin eri mieltä, jokseenkin samaa mieltä, samaa mieltä.

(Hirsjärvi ym. 2009, 197.) Likert-asteikko mahdollistaa tyytyväisyystekijöiden asettamisen tärkeysjärjestykseen (Ylikoski 2001, 164).

Yleisimmät kysymysmuodot ovat avoimet kysymykset, monivalintakysymykset ja asteikkoihin eli skaaloihin perustuva kysymystyyppi. Avoimissa kysymyksissä vastausta varten jätetään vain tyhjä tila. Monivalintakysymyksissä tutkija on antanut vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee yhden tai useamman, jos sellainen ohje on annettu. Asteikkoihin perustuvassa kysymyksissä esitetään väittämiä ja vastaaja vastaa sen mukaan, miten paljon hän on samaa mieltä tai eri mieltä kuin esitetty väittämä. (Hirsjärvi ym. 2009, 198–200.)

Avoimet kysymykset mahdollistavat vastaajien ilmaista mielipiteensä omin sanoin. Kysymykset eivät ehdota vastauksia, jolloin se osoittaa vastaajien tietämyksen aiheesta, mikä on tärkeää tai keskeistä vastaajien pohdinnassa sekä kuinka voimakkaita tunteita vastaajilla on aiheesta. Avoimet kysymykset helpottavat monivalintatehtäviin annettujen poikkeavien vastausten tulkinnessa. (Hirsjärvi ym. 2009, 201.)

Monivalintakysymykset mahdollistavat vastaajien vastata samaan kysymykseen niin, että vastauksia on helppo vertailla. Vastaukset eivät ole yhtä kirjavia kuin avoimissa kysymyksissä. Vastaaminen on helpompaa, koska kysymys auttaa vastaajaa tunnistamaan asian, eikä hänen pidä muistaa sitä. Vastauksia on helppo käsitellä ja analysoida tietokoneella. (Hirsjärvi ym. 2009, 201.)

Kyselylomakkeessa kysytään vastaajan taustatietoja tyytyväisyysmittauksen lisäksi. Tämä mahdollistaa vastauksien tarkastelun asiakasryhmittäin. (Ylikoski 2001, 162.) Tyypillisimpiä taustakysymyksiä ovat ikä, sukupuoli, koulutus, ammatti ja perhesuhteet (Hirsjärvi ym. 2009, 197; Ylikoski 2001, 163).

Hirsjärven ym. (2009, 202–203) mukaan kyselylomaketta laadittaessa on tärkeää huomioida, että kysely on selkeä, spesifit kysymykset ovat parempia kuin yleiset kysymykset, kysymykset ovat lyhyitä ja kysymyksillä ei ole kaksoismerkitystä, kysymyksiä ei ole liikaa ja niiden järjestys on mietitty. Vastausvaihtoehtoja annettaessa on hyvä tarjota valittavaksi vaihtoehto, ei mielipidettä. Lisäksi tulisi suosia mieluummin monivalintavaihtoehtoja kuin samaa/eri mieltä – väitteitä. Kyselyä

laadittaessa on kiinnitettävä huomiota sanojen valintaan ja käyttöön, jolloin ammattikieltä vältetään, samoin kuin johdattelevia kysymyksiä.

Kyselylomake vaatii lähetekirjelmän (Liite 2), jossa kerrotaan kyselyn tarkoituksesta ja tärkeydestä, sen merkityksestä vastaajalle ja rohkaistaan vastaamaan. Kirjelmässä ilmoitetaan mihin mennessä se on palautettava ja lopuksi kiitetään vastaamisesta. On syytä pohtia myös milloin kysely on viisainta lähettää, sekä viikoppäivää että kuukautta. (Hirsjärvi ym. 2009, 204.)

Aineisto analysoidaan, kun vastaukset on saatu kerättyä. Analysoinnissa kannattaa hyödyntää tilastollisia menetelmiä, koska ne auttavat saamaan isosta tietomäärästä oleellisen tiedon irti. Yksinkertaisimmillaan tietoja tutkitaan ja vertaillaan vain prosenttilukujen ja keskiarvojen avulla. Tutkimuksen tuloksena saadaan osoitettua asiakkaiden tyytyväisyys sekä koko asiakaskunnassa että yksittäisessä asiakasryhmässä. Tulokset esitetään kuvioina ja taulukkoina. (Ylikoski 2001, 165–166.) Tässä opinnäytetyössä aineiston analysoinnissa käytettiin apuna SPSS-ohjelmaa.

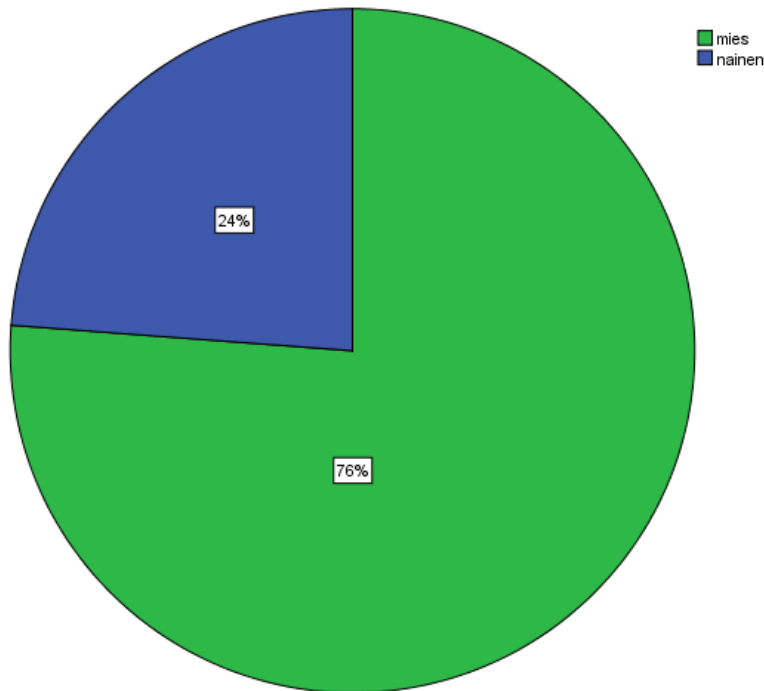
5 TULOKSET

Kysely lähetettiin JIK ky:n alueen maatalousyrittäjille, jotka kuuluvat työterveyshuollon piiriin. Opinnäytetyötä varten Ilmajoen maaseututoimistosta saatiin maatalousyrittäjien sähköpostiosoitteet. Kysely lähetettiin Ilmajoella 135 maatalousyrittäjälle. Ilmajoelta vastauksia saatiin 47, jolloin vastausprosentti oli 35. Tästä luvusta kuitenkin puuttuvat ne maatalousyrittäjät, joilla ei ollut sähköpostiosoitetta. Jalasjärveltä, Kurikasta ja Jurvasta maatalousyrittäjien sähköpostiosoitteita ei saatu suoraan. Kysely lähetettiin näiden alueiden maatalousyrittäjille maaseututoimiston välityksellä. Tämän vuoksi luotettavaa vastausprosenttia ei pystytä laskemaan, koska ei ole tiedossa, kuinka monen maatalousyrittäjän sähköpostiosoitteet maaseututoimistolla oli tiedossa ja kuinka moni heistä kuului työterveyshuollon piiriin.

Työterveyshuollon piiriin kuuluu Jalasjärvellä 147, Kurikassa 80 ja Jurvassa 39 maatalousyrittäjää. Vastauksia saatiin Jalasjärveltä 17, Kurikasta 18 ja Jurvasta kaksi. Näihin lukuihin pohjautuen vastausprosentti Jalasjärvellä oli 12, Kurikassa 23 ja Jurvassa viisi. Kyselyyn kokonaisuudessaan saatiin 84 vastausta ja karkeasti määriteltä vastausprosentti oli tällöin 21.

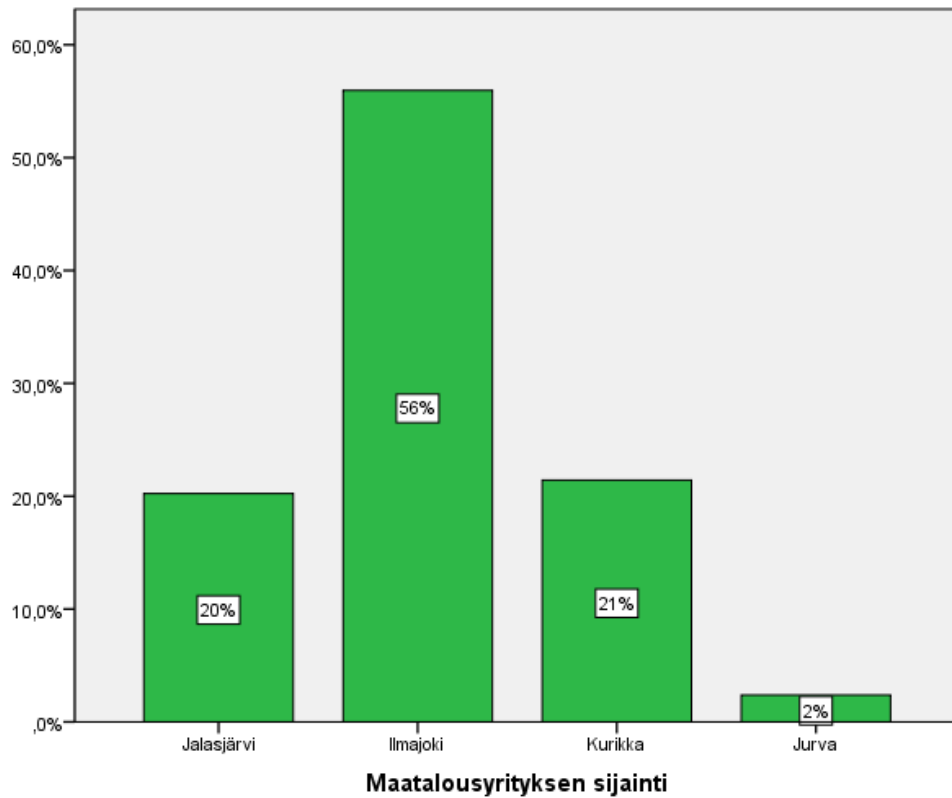
5.1 Perustietoja kyselyyn vastanneista maatalousyrittäjistä ja maatalousyrityksistä

Kyselyyn vastanneista maatalousyrittäjistä 76 % oli miehiä ja 24 % naisia (Kuvio 1).

Kuvio 1. Maatalousyrittäjien sukupuolijakauma

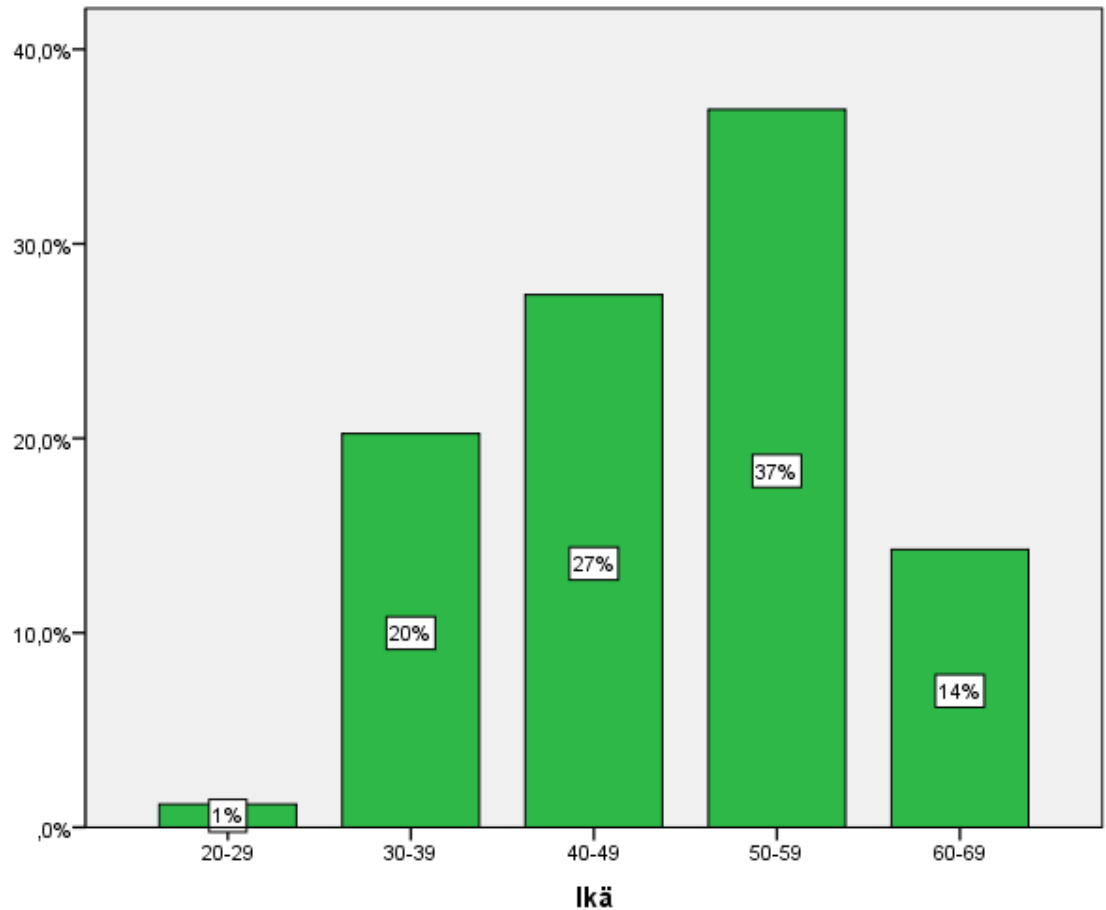
Kyselyyn vastanneiden maatalousyrittäjien yrityksen sijainti nähdään kuviosta kaksi. Ilmajoelta saatiin kyselyyn eniten vastauksia. Tämä johtuu siitä, että Ilmajoelle käytössä oli maatalousyrittäjien suorat sähköpostiosoitteet. Jalasjärvelle, Kurikkaan ja Jurvaan kysely lähetettiin maaseututoimiston kautta.

Kuvio 2. Maatalousyrittäjien yrityksen sijainti

Kuviosta kolme nähdään maatalousyrittäjien ikäjakauma. Suurin osa eli 37 % maatalousyrittäjistä oli 50–59-vuotiaita. Tämä selittyy sillä, että suurin osa maatalousyrittäjistä on tämän ikäluokan ihmisiä. Heillä on monesti vielä melko pieniä maatalousyrityksiä, ja monet heistä ovat luopumassa yritystoiminnasta. Sukupolvenvaihdos tulee ajankohtaiseksi vain osalle tiloista. Tämän vuoksi nuorempia maatalousyrittäjiä on vähemmän, mutta heidän maatalousyrityksensä ovat kooltaan isompia.

Maatalousyrittäjistä yksikään ei ollut alle 20-vuotias tai vanhempi kuin 69 vuotta. Tämä selittyy sillä, että maatalousyrittäjinä ei ole juuri alle 20-vuotiaita tai yli 69-vuotiaita. Alle 20-vuotiaat saattavat jatkaa yritystoimintaa kotona sijaitsevassa maatalousyrityksessä, mutta sukupolvenvaihdosta ei ole vielä tehty. Yli 69-vuotiaat puolestaan ovat jo pääsääntöisesti luopuneet yritystoiminnasta.

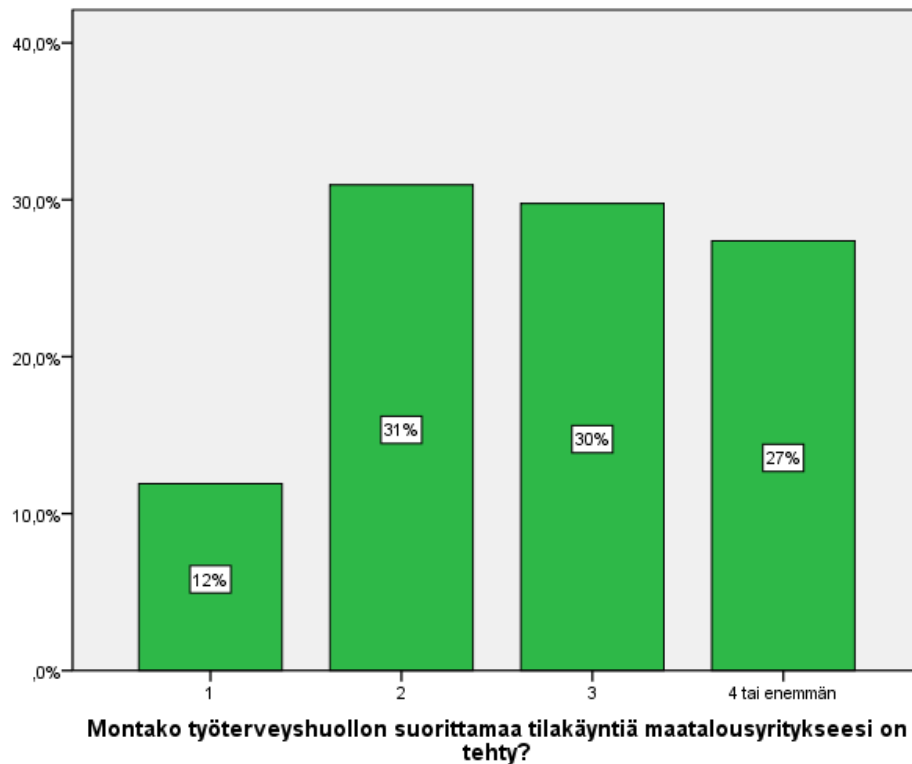
Kuvio 3. Maatalousyrittäjien ikäjakauma

Vastaajilta kysyttiin maatalousyrittäjien tuotantosuuntaa. Kysymykseen oli mahdollista vastata yksi tai useampi vaihtoehto. Lähes puolella kasvituotanto oli mukana yrittäjätoiminnassa. Näistä suurimmalla osalla mukana oli kuitenkin myös eläimiin liittyvä tuotantosuunta. Vastanneista 36 prosenttia tuotti maitoa, ja 20 prosenttia tuotti sian lihaa. Vastaajilla, jotka olivat valinneet joku muu -kohdan, maatalousyrittäjien toiminta keskittyi ratsastuskouluun maatalouden ohessa, koneurakointiin, emobroilereihin ja hevosiin. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Tuotantosuunta

Kasvituotanto	45 %
Maidontuotanto	36 %
Sianlihantuotanto	20 %
Porsastuotanto	10 %
Naudanlihantuotanto	10 %
Joku muu	7 %
Broilerinlihantuotanto	2 %
Kananmunantuotanto	1 %

Kyselyyn vastasi vähiten sellaisia maatalousyrittäjiä, joiden luo oli tehty vain yksi tilakäynti. Maatalousyrietykset, joihin oli tehty kaksi, kolme, neljä tai enemmän tilakäyntiä, jakautuivat tasaisesti vastaajien kesken. (Kuvio 4.) Tämä selittyy sillä, että maatalousyrittäjistä suurin osa on ollut jo pidempään työterveyshuollon piirissä ja he ovat myös vanhempia iältään. Verrattaessa maatalousyrittäjien ikäjakaumaa ja maatalousyrietykseen tehtyjen tilakäyntien lukumäärää, ne ovat suorassa suhteessa toisiinsa. Nuoria vastaajia oli vähemmän samoin kuin niitä, joiden maatalousyrietykseen oli tehty vain yksi tilakäynti.

Kuvio 4. Tilakäyntien lukumäärä

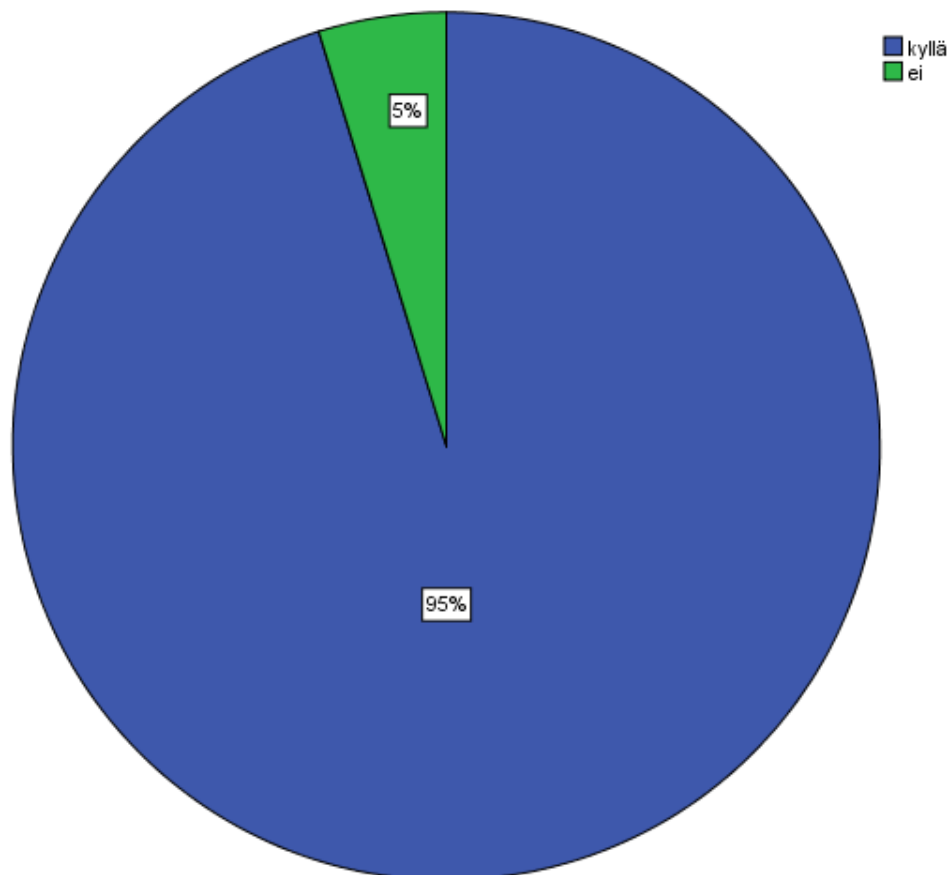
5.2 Tilakäynnille osallistuneet ammattihenkilöt

Lähes jokaiselle (95 %) tilakäynnille osallistui työterveyshoitaja. Tilakäynnillä oli mukana 70 prosentilla tapauksista agrologi ja 29 prosentilla työfysioterapeutti. Tapauksissa, joissa tilakäynnille oli osallistunut joku muu, oli mukana useimmiten harjoittelija. Kerran tilakäynnille oli osallistunut työterveyslääkäri ja kerran aloittava uusi työterveyshoitaja. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Tilakäynnille osallistujat

Työterveyshoitaja	95 %
Agrologi	70 %
Työfysioterapeutti	29 %
Joku muu	14 %

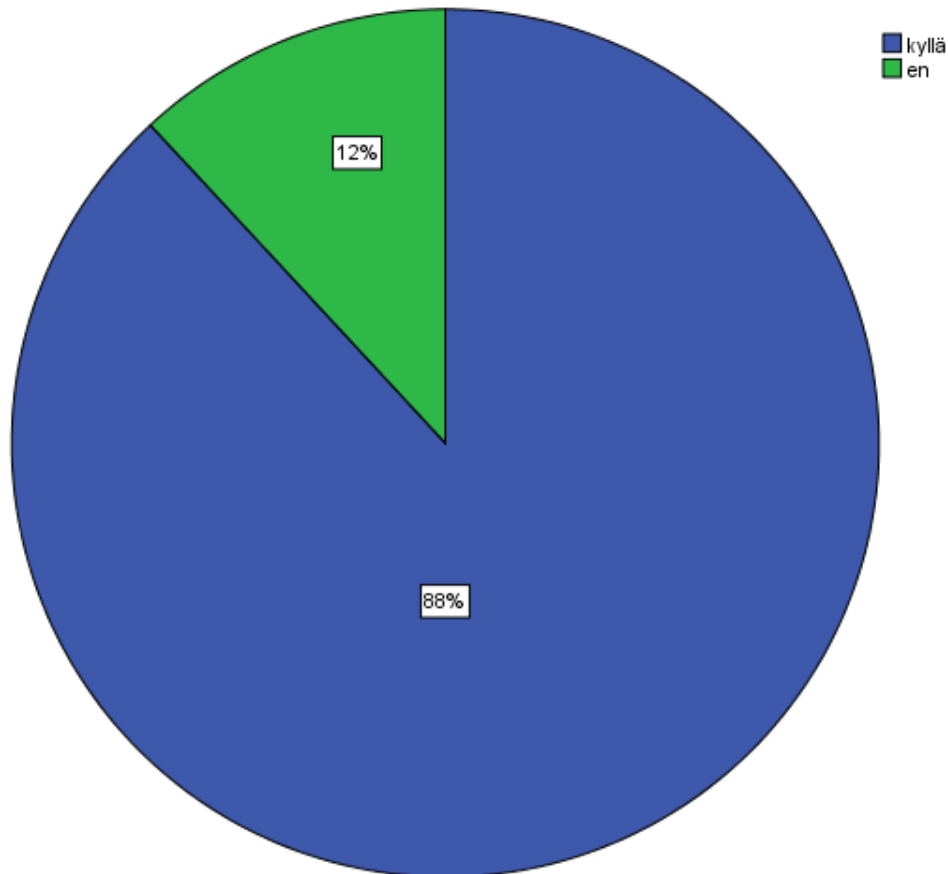
Vastaajista 95 prosenttia oli sitä mieltä, että tilakäynnille osallistujat toimivat hyvässä yhteistyössä ja oman työroolinsa mukaisesti. Viisi prosenttia vastanneista oli eri mieltä. (Kuvio 5.) Tähän he olivat kommentoineet syyksi, että ”eivät kommentoineet mahdollisista puutteista” ja ”ammattiosaaminen oli vähäistä, koska agrologi oli myöhässä”.

Kuvio 5. Toimivatko tilakäynnille osallistujat hyvässä yhteistyössä ja oman työroolinsa mukaisesti?

5.3 Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäynteihin

Maatalousyrittäjistä 88 prosenttia oli tyytyväisiä ja 12 prosenttia ei ollut tyytyväisiä tilakäyntiin (Kuvio 6).

Kuvio 6. Olitko tyytyväinen tilakäyntiin?

Seuraavassa tarkastellaan maatalousyrittäjien tyytyväisyyttä tilakäynteihin tarkemmin eri näkökulmista. Miten maatalousyrittäjien tyytyväisyyteen vaikuttavat sukupuoli, ikä, maatalousyrityksen sijainti, tuotantosuunta sekä tehtyjen tilakäyntien lukumäärä.

5.3.1 Tyytyväisyys tilakäynteihin sukupuolen mukaan

Sukupuolen mukaan tarkisteltuna, naiset olivat hieman tyytymättömämpiä tilakäyntiin kuin miehet. Naisista 80 % oli tyytyväisiä tilakäyntiin ja miehistä 91 %. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäyntiin sukupuolen mukaan.

	Nainen	Mies
Olin tyytyväinen tilakäyntiin	80 %	91 %
En ollut tyytyväinen tilakäyntiin	20 %	9 %

5.3.2 Tyytyväisyys tilakäynteihin ikäluokittain

Ikäluokittain tarkasteltuna nuorimmat ja vanhimmat olivat tyytyväisiä tilakäyntiin. Tyytyväisiä 40–49-vuotiaista oli 91 % ja 50–59-vuotiaista 87 %. Tyytymättömmimpiä tilakäyntiin olivat 30–39-vuotiaat, joista vain 77 % oli tyytyväisiä. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäyntiin ikäluokittain

	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69
Olin tyytyväinen tilakäyntiin	100 %	77 %	91 %	87 %	100 %
En ollut tyytyväinen tilakäyntiin	0 %	23 %	9 %	13 %	0 %

Nuorimpien ja vanhempien tyytyväisyyttä selittää se, että heidän osuutensa kyselyyn vastanneista oli pienempi kuin keskimmäisten ikäluokkien. Heidän vastauksensa eivät välttämättä edusta koko ikäluokan mielipidettä. Toisaalta nuoret saattava olla tyytyväisiä, koska heillä ei ole vielä yhtä paljon kokemusta ja näkemystä siitä, mitä kaikkea tilakäynti voisi itselle antaa oman työterveyden kehittämisen kannalta. Vanhempi ikäluokka eli 60–69-vuotiaat puolestaan ovat jäähyttelijöitä eli lopettamassa yritystoimintaansa, ja he eivät pidä tilakäyntiä enää niin tärkeänä. He eivät koe, että tilakäynniltä saamallaan vinkeillä voisivat enää edistää terveyttään. He saattavat kokea, että kaikki on tehty mitä on ollut tehtävissä aiempina vuosina.

5.3.3 Tyytyväisyys tilakäynteihin maatalousyrityksen sijainnin mukaan

Maatalousyrityksen sijainnin mukaan tarkasteltuna maatalousyrittäjät olivat tyytyväisimpiä tilakäyntiin Jurvassa, koska heistä 100 % oli tyytyväisiä. Vastausta ei kuitenkaan voida pitää täysin luotettavana, koska vastanneita oli vain kaksi. Se on ainoastaan viisi prosenttia kaikista työterveyshuollon piiriin kuuluvista maatalousyrittäjistä Jurvassa.

Ilmajoella maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäyntiin oli huomattavasti parempi kuin Jalasjärvellä ja Kurikassa. Ilmajoella 96 % oli tyytyväisiä, kun taas Jalasjärvellä 76 % ja Kurikassa 78 % oli tyytyväisiä. (Taulukko 5.) Eroa Ilmajoen, Jalasjärven ja Kurikan välillä selittää se, että työntekijät ovat eri joka paikkakunnalla. Myös käytännöt tilakäynnin toteuttamisessa saattavat vaihdella. Jokaisella paikkakunnalla on käytössä sama pohja, minkä mukaan asiat käydään läpi tilakäynnillä, mutta toteutuksessa on eroja.

Taulukko 5. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäyntiin maatalousyrityksen sijainnin mukaan

	Jalasjärvi	Ilmajoki	Kurikka	Jurva
Olin tyytyväinen tilakäyntiin	76 %	96 %	78 %	100 %
En ollut tyytyväinen tilakäyntiin	24 %	4 %	22 %	0 %

Maatalousyrittäjiltä kysyttiin sen mukaan, olivatko he tyytyväisiä tilakäyntiin, perusteluja vastaukselle. Toisin sanoen, jos maatalousyrittäjä oli tyytyväinen tilakäyntiin, kysyttiin mitä hyvää tilakäynnissä oli? Jos maatalousyrittäjä ei ollut tyytyväinen tilakäyntiin, kysyttiin miksi hän ei ollut tyytyväinen tilakäyntiin? Avoimien kysymysten vastaukset esitetään liitteinä (Liite 3; Liite 4).

Mitä hyvää tilakäynnissä oli? Jalasjärvellä tilakäynnin hyviä puolia oli, että ulkopuolinen näkökulma avasi maatalousyrittäjien silmiä ja piti ajan tasalla työterveyteen liittyvistä asioista. Maatalousyrittäjät kokivat hyvänä, että sai keskustella erilaisista asioista ja että heidät otettiin yksilöllisesti huomioon.

Ilmajoella tilakäyntiin liittyviä hyviä asioita oli, että työskentelytiloja käytiin oikeasti katsomassa, ja maatalousyrittäjä sai yhdessä työterveyshoitajan ja agrologin kanssa pohtia työhön liittyviä riskejä ja ongelmia. Maatalousyrittäjät kokivat saaneensa ulkopuolista näkökulmaa asioihin ja asiallisia neuvoja. Ulkopuolinen näkökulma koettiin hyvänä, koska itse saattaa sokeutua työn riskeille ja ongelmille. Ilmapiiri koettiin hyvänä ja osallistujat ammattitaitoisina ja kannustavina. Lisäksi hyvää oli, että paneuduttiin erilaisiin osa-alueisiin kuten henkinen hyvinvointi, alkusammutuskalusto, kuntoutus, erilaiset työtavat sekä suojautuminen.

Kurikassa pidettiin hyvänä, että agrologi oli käynnillä mukana, koska hänellä oli enemmän maatalouden tuntemusta. Työturvallisuusasiat nousivat esiin ja ne esitettiin asiallisesti. Hyvää oli, että ulkopuolinen käy kysymässä miten menee ja tuo ulkopuolista näkökulmaa maatalousyrittäjien töihin. Tilakäynnillä palautettiin mieleen riskitekijät ja niiden ennaltaehkäiseminen, suojainten käyttö ja työn kuormittavuuden vähentäminen. Jurvassa koettiin hyvänä toisilta saadut hyvät huomiot.

Kaikilla paikkakunnilla nousi esiin hyvänä asiana ulkopuolinen näkökulma maatalousyrittäjien tehtäviin töihin. Se koettiin erittäin tarpeellisena, koska maatalousyrittäjä herkästi sokeutuu omille työtavoilleen. Tällöin ei havaita riskejä, mitä omaan työskentelyyn voi sisältyä. Toinen monessa kommentissa esiin noussut hyvä asia oli keskustelu toisten ihmisten kanssa. Maatalousyrittäjänä työskentely on monesti yksinäistä puurtamista ja sosiaalinen kanssakäyminen muiden ihmisten kanssa jää vähälle. Tällöin maatalousyrittäjä huomaamatta kaipaa keskusteluseuraa. Keskustelun avulla maatalousyrittäjän henkinen kuormitus vähenee, kun hän voi keskustella mieltä painavista asioista. Samalla työssä jaksaminen paranee.

Miksi et ollut tyytyväinen tilakäyntiin? Jalasjärvellä tyytymättömyyttä aiheutti se, että työterveyshoitajalla ei ollut tietämystä, mitä maataloustyöt todellisuudessa tänä päivänä ovat. Toinen tyytymättömyyttä aiheuttanut asia oli, että agrologi keskittyi liiaksi eläimiin, eikä maatalousyrittäjän työhyvinvointiin.

Kurikassa tyytymättömyyttä aiheutti se, että kaikilla osallistujilla ei ollut maatalouden tietämystä. Lisäksi esiin nousivat, että tilakäynnillä puhuttiin asian vierestä, ei

puhuttu työn fyysisestä tai henkisestä rasittavuudesta. Eikä myöskään saatu neuvoja työssä jaksamiseen.

Ilmajoella nousi esiin myös, että työterveyshoitajalla ei ollut riittävästi maatalouden tuntemusta. Lisäksi toivottiin, että tilakohtaisiin ”vaaranpaikkoihin” ja ongelmiin paneuduttaisiin enemmän.

Jalasiärvellä, Ilmajoella ja Kurikassa tyytymättömyyttä aiheutti selkeästi se, että tilakäynnille osallistujilla (agrologia lukuun ottamatta) ei ollut tietämystä maatalousyrityksessä tehtävistä töistä.

5.3.4 Tyytyväisyys tilakäynteihin tuotantosuunnittain

Tarkasteltaessa maatalousyrittäjien tyytyväisyyttä tilakäynteihin tuotantosuunnittain esiin nousi, että maidontuotantoon ja naudanlihantuotantoon erikoistuneet maatalousyritykset eivät olleet yhtä tyytyväisiä tilakäynteihin kuin muut tuotantosuunnat. Maatalousyritykset, joissa oli porsastuotantoa, sianlihantuotantoa, broilerinlihantuotantoa, kananmunantuotantoa tai jotain muuta (hevoset, koneurakointi, emobroilerit) olivat 100 % tyytyväisiä tilakäyntiin. Maidontuotantoon erikoistuneista maatalousyrityksistä 73 % oli tyytyväisiä tilakäynteihin ja naudanlihantuotantoon erikoistuneista maatalousyrityksistä 88 % oli tyytyväisiä tilakäynteihin. Kasvituotantoon erikoistuneista maatalousyrityksistä 92 % oli tyytyväisiä tilakäynteihin. (Taulukko 6.)

Tuotantosuuntaa valittaessa oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto, jolloin kasvituotanto valittiin useasti yhdessä jonkun toisen tuotantosuunnan kanssa. Tässä tapauksessa kasvituotannon tyytyväisyyttä selittää se, että osa maidontuotantoon ja naudanlihantuotantoon erikoistuneista maatalousyrityksistä oli erikoistunut myös kasvituotantoon, jolloin myös kasvituotannon tyytyväisyysprosentti las-
ki.

Taulukko 6. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäynteihin tuotantosuunnittain

	Olin tyytyväinen tilakäyntiin	En ollut tyytyväinen tilakäyntiin
Porsastuotanto	100 %	0 %
Sianlihantuotanto	100 %	0 %
Broilerinlihantuotanto	100 %	0 %
Kananmunantuotanto	100 %	0 %
Joku muu	100 %	0 %
Kasvituotanto	92 %	8 %
Naudanlihantuotanto	88 %	12 %
Maidontuotanto	73 %	27 %

Selvitettäessä miksi maidontuotantoon erikoistuneet maatalousyrittäjät eivät olleet tyytyväisiä tilakäyntiin, esiin nousi selkeästi se, että maatalousyrittäjät olivat tyytymättömiä siihen, ettei työterveyshuollon ammattilaisilla ollut riittävää maatalouden tuntemusta. Mitä töitä maatalousyrityksessä tehdään ja miten. Maatalousyrittäjien kommentit kokonaisuudessaan on luettavissa liitteestä viisi.

5.3.5 Tyytyväisyystilakäynteihin tilakäyntien määrän mukaan

Tilakäynteihin olivat tyytyväisimpiä ne maatalousyrittäjät, joiden luo oli tehty kaksi tai kolme tilakäyntiä. Tyytymättömämpiä olivat maatalousyrittäjät, joiden luo oli tehty yksi tilakäynti tai neljä tai enemmän. (Taulukko 7.)

Taulukko 7. Maatalousyrittäjien tyytyväisyys tilakäynteihin tehtyjen tilakäyntien määrän mukaan

	1	2	3	4 tai enemmän
Olin tyytyväinen tilakäyntiin	80 %	92 %	96 %	78 %
En ollut tyytyväinen tilakäyntiin	20 %	8 %	4 %	22 %

Maatalousyrittäjät, joiden luo oli tehty vain yksi tilakäynti, ovat suurimmaksi osaksi nuorempia yrittäjiä. He suhtautuvat tilakäyntiin kriittisemmin kuin muut. Tämä voi johtua siitä, että heillä opinnoista ei ole kovin pitkä aika ja he muistavat työterveyteen liittyviä asioita sen kautta. Tällöin he kaipaavat uutta näkökulmaa tilakäynnillä, mutta eivät saa siitä mielestään riittävästi.

Puolestaan maatalousyrittäjät, joiden luo oli tehty neljä tai enemmän tilakäyntiä, ovat vanhempia yrittäjiä. Heillä on kokemusta useammasta tilakäynnistä ja heillä voi olla tunne, etteivät saa käynniltä enää mitään uutta. Käynnillä käydään kenties läpi aina samat asiat, mitkä on edellisilläkin kerroilla käyty. Vanhemmat ihmiset eivät myöskään ole yhtä valmiita ottamaan vastaan kehitysideoita tai muuttamaan toimintaansa niiden mukaan.

5.4 Tilakäynnin sisältöä koskevat väittämät

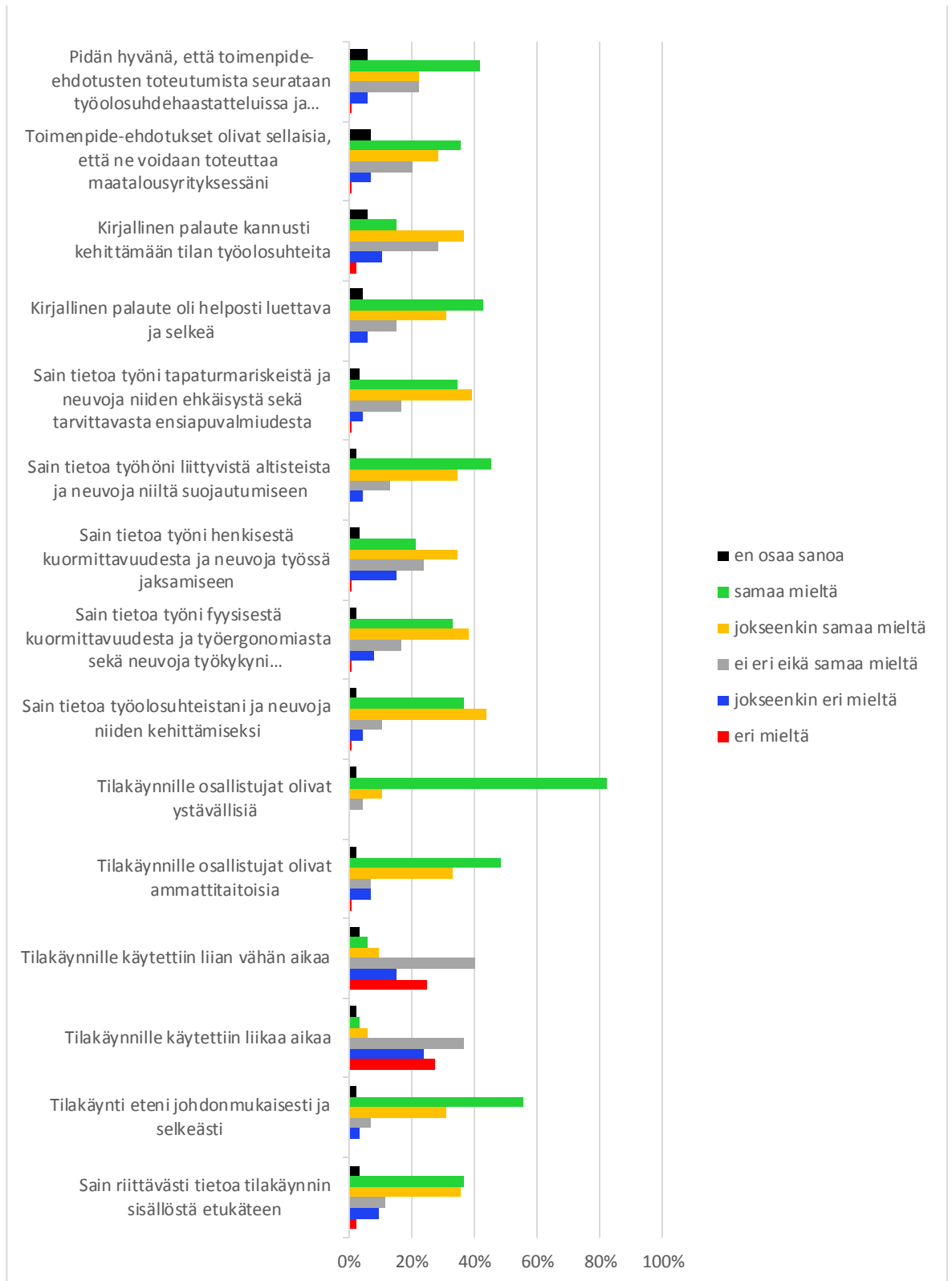
Maatalousyrittäjiltä kysyttiin mielipidettä erilaisiin väittämiin koskien tilakäynnin sisältöä. Heillä oli mahdollisuus valita omasta mielestä parhaiten kuvaava vaihtoehto kunkin väittämän kohdalla. Vaihtoehtoina olivat eri mieltä, jokseenkin eri mieltä, ei eri eikä samaa mieltä, jokseenkin samaa mieltä, samaa mieltä ja en osaa sanoa. Suurimpaan osaan väittämistä maatalousyrittäjät olivat samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä. Väittämien vastaukset on koottu yhteen kuviossa seitsemän. Kustakin väittämästä tehtiin myös erikseen pylväsdiagrammit, joista näkee vastausten prosentuaalisen jakautumisen (Liite 6).

Samaa tai jokseenkin samaa mieltä maatalousyrittäjät olivat siitä, että tilakäynnin sisällöstä sai riittävästi tietoa etukäteen, ja tilakäynti eteni johdonmukaisesti ja selkeästi. Maatalousyrittäjät kokivat, että tilakäynnille osallistuvat henkilöt ovat ammattitaitoisia ja ystävällisiä. He kokivat saaneensa tietoa työolosuhteista ja neuvoja niiden kehittämiseksi, tietoa työn fyysisestä kuormittavuudesta ja työergonomiasta sekä neuvoja työkyvyn ylläpitämiseen ja parantamiseen, tietoa työhön liittyvistä altisteista ja neuvoja niiltä suojautumiseen, tietoa työn tapaturmariskeistä ja neuvoja niiden ehkäisystä sekä tarvittavasta ensiapuvalmiudesta.

Maatalousyrittäjät kokivat, että tilakäynnistä saatava kirjallinen palaute oli helposti luettava ja selkeä. Samoin kuin toimenpide-ehdotukset olivat sellaisia, että ne voidaan toteuttaa maatalousyrityksessä. Maatalousyrittäjät pitivät hyvänä, että toimenpide-ehdotusten toteutumista seurataan työolosuhdehaastatteluissa ja tilakäynneillä. Maatalousyrittäjät olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että kirjallinen palaute kannusti kehittämään tilan työolosuhteita. Neutraalin vastauksen eli ei eri mieltä eikä samaa mieltä antoi 29 %.

Väittämissä tilakäynnille käytettiin liikaa aikaa ja tilakäynnille käytettiin liian vähän aikaa, vastaukset keskittyivät neutraaliin vaihtoehtoon eli ei eri eikä samaa mieltä. Joten maatalousyrittäjillä ei ollut mielipidettä näihin asioihin. Tämä kertoo siitä, että kysymykset olivat mahdollisesti vaikeasti ymmärrettäviä, koska väittämissä oli esitetty kaksi vastakkaista vaihtoehtoa. Molempiin väittämiin oli neutraalin vaihtoehdon lisäksi vastattu eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä, jolloin voidaan päätellä, että tilakäynti oli sopivan pituinen, koska se ei ollut liian pitkä, eikä liian lyhyt.

Vastauksissa oli hajontaa siinä, miten maatalousyrittäjät kokivat saaneensa tietoa työn henkisestä kuormittavuudesta ja neuvoja työssä jaksamiseen. Vastanneista 35 % oli jokseenkin samaa mieltä, 24 % ei ollut eri eikä samaa mieltä, 21 % oli samaa mieltä ja 15 % oli jokseenkin eri mieltä.

Kuvio 7. Tilakäyntiä koskevat väittämät

5.5 Tilakäynnin kehittäminen

Kyselyssä kysyttiin miten maatalousyrittäjä haluaisi kehittää tilakäyntiä (Taulukko 8). Maatalousyrittäjillä oli mahdollisuus valita yksi tai useampi vaihtoehto. Heistä 50 prosenttia oli sitä mieltä, että tilakäynnillä tulisi paneutua enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen. Maatalousyrittäjistä 36 prosenttia toivoi, että tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn fyysiseen kuormitukseen ja työergonomiaan ja 24 prosenttia toivoi, että käynnillä paneudutaan enemmän työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin. Maatalousyrittäjistä 24 prosenttia oli sitä mieltä, että tilakäynneissä ei ole kehitettävää. Neljä prosenttia toivoi tilakäyntiä kehitettävän jotenkin muuten, jolloin esiin nousi seuraavaa: ”Työterveystajalla ei mitään käsitystä maataloudesta. Ilman mukana ollutta ProAgrian agrologia tilakäynneistä ei ole mitään hyötyä”.

Vertailtaessa tilakäynnin sisältöä koskevien väittämien tuloksia tilakäynnin kehittämiseen esiin nousi samoja asioita. Maatalousyrittäjät haluaisivat, että tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen. Tämä nousi esiin myös väittämässä, koska vastauksissa oli paljon hajontaa samaa mieltä ja eri mieltä -väittämien välillä, kysyttäessä saiko maatalousyrittäjä tietoa työn henkisestä kuormittavuudesta ja neuvoja työssä jaksamiseen. Maatalousyrittäjien henkinen kuormitus on lisääntynyt merkittävästi viime vuosien aikana alan heikon kannattavuuden vuoksi. Lisäksi henkistä kuormitusta lisäävät tarkastajien pelko sekä runsaasti kasvaneiden paperitöiden määrä. Maatalousyrittäjät kokevat byrokratian kiusaamisena, koska kirjanpitoa täytyy tehdä myös itsestään selvistä asioista.

Tarkasteltaessa tilakäynnin kehittämistä maatalousyrittäjien sijainnin mukaan sekä Jalasjärvellä, Kurikassa että Ilmajoella toivottiin eniten, että tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen sekä paneudutaan enemmän työn fyysiseen kuormitukseen ja työergonomiaan. Jurvassa toivottiin työn henkisen kuormituksen ja työssä jaksamisen kehittämisen lisäksi, että tilakäynnillä paneudutaan työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin. (Liite 7.)

Taulukko 8. Miten maatalousyrittäjät haluaisivat tilakäyntiä kehittää

Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen	50 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn fyysiseen kuormitukseen ja työergonomiaan	36 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin	24 %
Ei kehitettävää	24 %
Tilakäyntejä olisi useammin	13 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän suojaimiin ja suojavälineisiin	10 %
Tilakäyntejä olisi harvemmin	7 %
Jotenkin muuten	4 %

5.6 Mitä muuta haluaisit tilakäynnistä sanoa

Maatalousyrittäjille oli mahdollisuus kyselyn lopuksi kirjoittaa kommentteja tilakäynnistä. Kaikki kommentit on luettavissa liitteestä kahdeksan. Tässäkin kohdassa nousi selkeästi esiin useamman maatalousyrittäjän kohdalla se, että tilakäynnille osallistujilta toivottiin enemmän maatalouden tietämystä, jolloin heillä olisi paremmin valmiuksia antaa myös parannusehdotuksia.

Osa maatalousyrittäjistä koki käynnin hyvin tarpeellisena ja osa täysin turhana. Eräs maatalousyrittäjä toivoi, että sesongin työvaiheitakin tarkasteltaisiin tilakäynnillä, vaikka ne eivät ajoitu tilakäynnin tekohetkeen. Esiin nousi myös se, että tilakäynti toivotaan tehtävän silloin, kun maatalousyrityksessä toiminta on rauhallisempaa ja että käynnistä sovitaan maatalousyrittäjän kanssa riittävän ajoissa.

Työterveyslääkärinä toivottiin mukaan tilakäynnille. Maatalousyrittäjät pitivät siitä, että tilakäynnille maatalousyrityksessä tehtäviin töihin saa ulkopuolista näkökulmaa. Henkinen kuormittuminen maataloudessa nousi esiin useammassa vastauksessa.

6 POHDINTA

6.1 Opinnäytetyön luotettavuus

Kyselytutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavat kielelliset, tekniset, sisällölliset ja tilastolliset seikat (Vehkalahti 2014, 40). Opinnäytetyön pätevyys eli validiteetti tarkoittaa opinnäytetyön kykyä mitata sitä, mitä opinnäytetyössä on tarkoituskin mitata. Tämä tarkoittaa sitä, miten tutkittavat ovat ymmärtäneet kyselylomakkeen kysymykset. Opinnäytetyön luotettavuudella puolestaan tarkoitetaan tulosten tarkkuutta eli onko opinnäytetyöllä saatu ei-sattumanvaraisia tuloksia ja pystytäänkö työ toistamaan. Toistettavuudella tarkoitetaan pystytäänkö saamaan täsmälleen sama mittaustulos saman henkilön kohdalla tutkijasta riippumatta. Opinnäytetyön pätevyys ja luotettavuus muodostavat yhdessä tutkimuksen kokonaisluotettavuuden. Kokonaisluotettavuus on hyvä, jos tutkittu otos edustaa hyvin perusjoukkoa ja mittaamisessa on vähän satunnaisuutta. (Vilkkä 2015, 193–194.)

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa JJK ky:n työterveyshuoltoon tietoa maatalousyrittäjien tyytyväisyydestä tilakäynteihin. Tarkoituksena oli selvittää mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynneissä on JJK ky:n alueella. Opinnäytetyön tuloksissa saatiin selkeä vastaus siihen mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynnissä on. Tällöin opinnäytetyö on pätevä, koska sillä saatiin tutkittua se mitä oli tarkoituskin.

Ilmajoella vastausprosentti oli 35, jolloin Ilmajoelta saatuja vastauksia voidaan pitää luotettavana. Muilta paikkakunnilta täysin luotettavaa vastausprosenttia ei pystytty laskemaan, koska ei ole tiedossa, kuinka monen maatalousyrittäjän sähköpostiosoitteet maaseututoimistossa oli tiedossa ja kuinka moni heistä kuului työterveyshuollon piiriin. Käytettävissä olevien lukujen pohjalta Kurikassa vastausprosentti oli 23, jota voidaan pitää myös melko luotettavana. Jalasjärvellä vastausprosentti oli 12 ja Jurvassa viisi. Näiden paikkakuntien vastauksia ei voida pitää täysin luotettavana, koska vastauksissa voi olla mukana sattumanvaraisia tuloksia. Vertaessa Jalasjärven ja Jurvan vastauksia Ilmajoen ja Kurikan vastauksiin, vastaukset olivat samansuuntaisia. Tämä kuitenkin lisää Jalasjärven ja Jurvan tulosten luotettavuutta.

Kysely oli suunnattu JIK ky:n työterveyshuollon piiriin kuuluville maatalousyrittäjille. Kysely kuitenkin tavoitti Jalasjärvellä, Kurikassa ja Jurvassa myös maatalousyrittäjiä, jotka eivät kuuluneet työterveyshuollon piiriin. Heistä kolme myös vastasi kyselyyn. Tämä kävi ilmi vastanneiden avoimien kysymyksien vastauksista. Nämä avointen kysymysten vastaukset poistettiin. Monivalintakysymysten vastaukset näiden kolmen osalta kuitenkin säilyivät tutkittavassa aineistossa. Tällä ei ole kuitenkaan suurta merkitystä opinnäytetyön kokonaistuloksiin, koska prosenttiosuus on hyvin pieni.

6.2 Tulosten tarkastelua

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynneissä on JIK ky:n alueella. Aineistosta nousi selkeästi esiin kaksi asiaa mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynneissä on. Hyvänä asiana maatalousyrittäjät pitivät sitä, että ulkopuolinen käy tutustumassa maatalousyrityksessä tehtäviin töihin. Tämä perusteltiin sillä, että usein maatalousyrittäjä itse voi tulla sokeaksi työhön liittyville riskeille. Maatalousyrittäjät kokivat, että tilakäynteihin osallistujilla tulisi olla enemmän maatalousalan tuntemusta. Tämän myötä he pystyisivät antamaan vielä parempia parannusehdotuksia maatalousyrityksessä tehtäviin töihin, millä maatalousyrittäjän työterveyttä voidaan parantaa ja tapaturmia ennaltaehkäistä.

Työterveyshuollon tavoitteena on auttaa maatalousyrittäjää ylläpitämään, parantamaan ja seuraamaan työkykyään ja ehkäisemään työperäisiä sairauksia. Lisäksi turvallinen ja terveellinen työ, työympäristö ja työyhteisö sekä työhön liittyvien tapaturmien ja terveysvaarojen ehkäisy ovat työterveyshuollon tavoitteita. Hyvä työterveyshuolto myös tukee maatalousyrittäjää työperäisten vaaratilanteiden ehkäisyssä. (Kinnunen & Weman 2007, 16; Maatalous 25.11.2015.) Tilakäynnille on erikseen määritelty omat tavoitteet, joihin kuuluu tunnistaa työntekijän työkykyä ja terveyttä uhkaavat tekijät (Lehto & Heikkilä 2001, 24). Lisäksi perehdytään työoloihin, arvioidaan työn kuormittavuutta, tapaturmariskejä ja altisteita. Käynnin aikana annetaan neuvoja ja ohjeita, miten maatalousyrittäjä voi vaikuttaa työn turvallisuuteen ja terveellisyteen (Maatalous 25.11.2015).

Nämä edellä mainitut työterveyshuollon tavoitteet täyttyivät JIK ky:n suorittamilla tilakäynneillä. Maatalousyrittäjät kokivat saaneensa tietoa työolosuhteista ja neuvoja niiden kehittämiseksi, tietoa työn fyysisestä kuormittavuudesta ja työergonomiasta sekä neuvoja työkyvyn ylläpitämiseen ja parantamiseen, tietoa työhön liittyvistä altisteista ja neuvoja niiltä suojautumiseen, tietoa työn tapaturmariskeistä ja neuvoja niiden ehkäisystä sekä tarvittavasta ensiapuvalmiudesta.

Työterveyshuollon tavoitteena on myös tukea maatalousyrittäjää maatalouden rakennemuutoksessa (Kinnunen & Weman 2007, 16; Maatalous 25.11.2015). Tämä tavoite ei tulosten perusteella täytynyt, koska maatalousyrittäjät kokevat epävarmuutta maatalouden kannattavuuden kehityksestä. Sen myötä henkinen kuormitus lisääntyy ja työssä jaksaminen kärsii. Maatalousyrittäjät toivoivatkin, että tilakäynnillä paneuduttaisiin enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen.

Kinnunen ja Taattola (2007, 11) ovat esittäneet, että maatalouden asiantuntijan osallistuminen tilakäynnille on tärkeää tilakohtaisten työolioriskien arvioimisen ja korjausehdotusten laatimisen vuoksi. Opinnäytetyön tuloksien mukaan maatalousyrittäjät toivoivat enemmän maatalouden tuntemusta myös muilta tilakäynnille osallistujilta, ei ainoastaan agrologilta.

Työterveyshuollon tavoitteiden saavuttamiseksi työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja maatalouden asiantuntijoiden toimiva yhteistyö on tuloksellisinta (Kinnunen & Taattola 2007, 11). JIK ky:n alueen maatalousyrittäjät kokivat, että yhteistyö tilakäynneille sujui hyvin työterveyshuollon ammattihenkilöiden ja maatalouden asiantuntijoiden välillä. Kaikki myös työskentelivät oman työroolinsa mukaisesti.

Taattola (2007a, 6) on kirjoittanut, maatalousyrittäjien hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaista toimintaa on vaikeuttanut työterveyshenkilöstön koulutuksen puute. Haasteina hyvän työterveyshuoltokäytännön toteutumisessa ja kehittämisessä ovat maatalousyrittäjien muuttuvat tarpeet sekä työterveyshuollon kunnallisen palvelujärjestelmän kehittäminen (Taattola 2007a, 6). Opinnäytetyön tuloksissa tämä nousi esiin siinä, että maatalousyrittäjät toivoivat tilakäynnille osallistujilta enemmän maatalouden tuntemusta. Tämä johtunee siitä, että tilakäynnille osallistujilla oli mahdollisesti vanhentunutta tietoa siitä miten esimerkiksi lypsäminen nykyaika-

na maidontuotantotiloilla tapahtuu. Teknologia on kehittynyt runsaasti viimeisten vuosien aikana ja työterveyshenkilöstöllä ei ole tietoa näistä maatalouden muuttuvista tarpeista.

Teoriaosuudessa on mainittu, että tarpeen mukaan tilakäynnille voivat osallistua myös työterveyslääkäri, työfysioterapeutti tai psykologi (Maatalous 25.11.2015). Kyselyyn vastanneiden maatalousyrittäjien luona psykologi ei ollut vierailut tilakäynnin yhteydessä kertaakaan. Tähän olisi kuitenkin aihetta, koska maatalousyrittäjät toivoivat, että tilakäynnillä paneuduttaisiin enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen.

6.3 Jatkotutkimusehdotukset ja kehittämisideat

Opinnäytetyössä nousi selkeästi esiin, että tilakäynnille osallistujilta toivottiin enemmän maatalouden tuntemusta. Mitä töitä maatalousyrityksessä nykyään tehdään ja miten. Nämä asiat nousivat selkeästi esiin kolmessa eri kohdassa. Kysyttäessä maatalousyrittäjien tyytyväisyyttä tilakäyntiin, miten he haluaisivat kehittää tilakäyntiä ja mitä muuta he haluaisivat tilakäynnistä sanoa, maatalousyrittäjät kokivat, että tilakäynnillä ei ollut riittävästi, että pelkästään agrologilla oli maatalousalan tuntemusta.

Tilakäynnille osallistuvien henkilöiden maatalousalan tuntemusta voisi kehittää jo opiskeluvaiheessa. Esimerkiksi terveydenhoitajaopiskelijoilla, jotka suuntautuvat työterveyteen, opintoihin voisi kuulua osallistuminen tilakäynnille. Tällöin jo opiskeluvaiheessa terveydenhoitajille tulisi kuva miten sekä maatalousyrityksessä että tilakäynnillä työskennellään.

JIK ky:ssä maatalousalan tuntemusta voitaisiin kehittää siten, että työterveyshoitajille, työfysioterapeuteille ja työterveyslääkäreille järjestettäisiin teemapäivä koskien maataloutta. Teemapäivän aikana käytäisiin tutustumassa ainakin yhteen maatalousyritykseen. Maatalousyritys tulisi olla maidontuotantoon erikoistunut, koska näissä yrityksissä maatalousalan puutteellinen tietämys aiheutti eniten tyytymättömyyttä. Päivän aikana nähtäisiin mitä töitä navetassa ihan oikeasti tehdään ja miten. Antoisinta olisi, jos voitaisiin käydä tutustumassa erilaisissa navetoissa. Tu-

tuksi tulisivat sekä parsi- että pihattonavetta. Lisäksi pihattonavetassa lypsäminen voi tapahtua joko lypsyasemalla tai lypsyrobotilla. Näiden erilaisten navettojen työtehtävät poikkeavat melko suuresti toisistaan. Lisäksi ruokintamenetelmiä on paljon erilaisia.

Toinen selkeä kehitettävä asia, joka opinnäytetyössä nousi esiin, oli paneutuminen työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen. Tämäkin nousi esiin kysyttäessä maatalousyrittäjien tyytyväisyyttä tilakäyntiin, miten he haluaisivat kehittää tilakäyntiä ja väittämässä koskien tilakäynnin sisältöä.

Paneutumista työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen voitaisiin kehittää sillä, että psykologi tulisi tilakäynnille mukaan. Lisäksi jos tilakäynnillä selkeästi nähdään, että maatalousyrittäjällä on vaikeuksia työssä jaksamisessa, hänet voitaisiin ohjata kuntoutukseen. Kuntoutuksen avulla maatalousyrittäjälle tarjottaisiin hengähdystauko maatalousyrityksen töihin ja keskustelua apua henkisen kuormituksen purkamiseen. Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia miten maatalousyrittäjien työn henkistä kuormitusta voitaisiin vähentää ja työssä jaksamista parantaa.

Johdannossa on mainittu, että asiakastytyväisyystutkimuksella on neljä päätavoitetta, joista yksi on, että seurataan asiakastytyväisyyden kehittymistä (Ylikoski 2001, 156). Tämän opinnäytetyön pohjalta annettujen toimenpide-ehdotusten pohjalta JIK ky:ssä voidaan kehittää maatalousyrityksiin tehtäviä tilakäyntejä. Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia miten asiakastytyväisyys on muuttunut mahdollisesti toteutuneiden toimenpiteiden jälkeen.

LÄHTEET

- Aarnikoivu, H. 2005. Onnistu asiakaspalvelussa. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Bergström, S. & Leppänen, A. 2009. Yrityksen asiakasmarkkinointi. 13. uud. p. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Kinnunen, B. & Eskola, E. 2009. Työterveys ja turvallisuus. Teoksessa: P. Yliselä (toim.) Maatilayrittäjän hyvinvointi. Helsinki: ProAgria. ProAgria Keskusten Liiton julkaisu 1075, Tieto tuottamaan 129, 55–65.
- Kinnunen, B. & Taattola, K. 2007. Palveluntuottajat: Henkilöresurssien tarve ja moniammatillinen toiminta. Teoksessa: B. Kinnunen, J. Mäittälä, P. Pulkkinen-Närhi, T. Siitonen, K. Taattola & M. Weman (toim.) Hyvä työterveyshuoltokäytäntö maatalousyrittäjien työterveyshuollossa. Helsinki: Työterveyslaitos, 11–12.
- Kinnunen, B. & Weman, M. 2007. Hyvä työterveyshuoltokäytäntö. Teoksessa: B. Kinnunen, J. Mäittälä, P. Pulkkinen-Närhi, T. Siitonen, K. Taattola & M. Weman (toim.) Hyvä työterveyshuoltokäytäntö maatalousyrittäjien työterveyshuollossa. Helsinki: Työterveyslaitos, 16–18.
- Kinnunen, B. 2007. Työterveyshuollon asiakkaat: Maatalousyrittäjä työnantajana. Teoksessa: B. Kinnunen, J. Mäittälä, P. Pulkkinen-Närhi, T. Siitonen, K. Taattola & M. Weman (toim.) Hyvä työterveyshuoltokäytäntö maatalousyrittäjien työterveyshuollossa. Helsinki: Työterveyslaitos, 14–15.
- Lahtinen, J. & Isoviita, A. 2000. Asiakaspalvelu ja markkinointi. 3. uud. p. Tampere: Avaintulos Oy.
- Lehto, E. & Heikkilä, J. 2001. Maatalousyrittäjien työssä jaksaminen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Maatalous. 25.11.2015. [Verkkosivusto]. Helsinki: Työterveyslaitos. [Viitattu 10.12.2015]. Saatavana: <http://www.ttl.fi/fi/toimiala/maatalous/sivut/default.aspx>
- Määrällinen tutkimus. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 7.12.2015]. Saatavana: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>

- Pulkkinen-Närhi, P. 2007. *Palveluntuottajat: Palvelujärjestelmä*. Teoksessa: B. Kinnunen, J. Mäittälä, P. Pulkkinen-Närhi, T. Siitonen, K. Taattola & M. Weman (toim.) *Hyvä työterveyshuoltokäytäntö maatalousyrittäjien työterveyshuollossa*. Helsinki: Työterveyslaitos, 8.
- Reinboth, C. 2008. *Johda ja kehitä asiakaspalvelua*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Taattola, K. 2007a. *Maatalousyrittäjien työterveyshuollon kehittäminen*. Teoksessa: B. Kinnunen, J. Mäittälä, P. Pulkkinen-Närhi, T. Siitonen, K. Taattola & M. Weman (toim.) *Hyvä työterveyshuoltokäytäntö maatalousyrittäjien työterveyshuollossa*. Helsinki: Työterveyslaitos, 5–7.
- Taattola, K. 2007b. *Työterveyshuollon asiakkaat: Maatalousyrittäjä*. Teoksessa: B. Kinnunen, J. Mäittälä, P. Pulkkinen-Närhi, T. Siitonen, K. Taattola & M. Weman (toim.) *Hyvä työterveyshuoltokäytäntö maatalousyrittäjien työterveyshuollossa*. Helsinki: Työterveyslaitos, 13–14.
- Työterveyshuolto. 2.12.2015. [Verkkosivusto]. Helsinki: Työterveyslaitos. [Viitattu 4.1.2016]. Saatavana: <http://www.ttl.fi/fi/tyoterveyshuolto/Sivut/default.aspx>
- Vehkalahti, K. 2014. *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsinki: Finn Lectura.
- Vilka, H. 2015. *Tutki ja kehitä*. 4. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ylikoski, T. 2001. *Unohtuiko asiakas?* 2. uud. p. Keuruu: KY-palvelu Oy.
- Yliselä, P. 2009a. *Hyvinvointi – monien osien summa*. Teoksessa: P. Yliselä (toim.) *Maatilayrittäjän hyvinvointi*. Helsinki: ProAgria. ProAgria Keskusten Liiton julkaisuja 1075, Tieto tuottamaan 129, 6–7.
- Yliselä, P. 2009b. *Yrittämisen paineet ja hyvinvointi*. Teoksessa: P. Yliselä (toim.) *Maatilayrittäjän hyvinvointi*. Helsinki: ProAgria. ProAgria Keskusten Liiton julkaisuja 1075, Tieto tuottamaan 129, 8–11.

LIITTEET

Liite 1. Asiakastyytyväisyyskysely

Liite 2. Opinnäytetyön lähetekirjelmä

Liite 3. Mitä hyvää tilakäynnissä oli?

Liite 4. Miksi et ollut tyytyväinen tilakäyntiin?

Liite 5. Miksi maatalousyrittäjät eivät olleet tyytyväisiä tilakäynteihin tuotantosuunnittain?

Liite 6. Väittämien vastaukset koskien tilakäynnin sisältöä

Liite 7. Mitä kehitettävää tilakäynneillä on paikkakunnittain?

Liite 8. Mitä muuta haluaisit tilakäynnistä sanoa?

LIITE 1. Asiakastyytyväisyyskysely**Maatalousyrittäjien tyytyväisyys työterveyshuollon tilakäynteihin**

Sukupuoli *

- nainen
 mies

Ikä *

- Alle 20
 20-29
 30-39
 40-49
 50-59
 60-69
 70 tai yli

Maatalousyritys sijaitsee *

- Jalasjärvellä
 Ilmajoella
 Kurikassa
 Jurvassa

Maatalousyrityksen tuotantosuunta on (voit valita yhden tai useamman) *

- porsastuotanto
 sianlihantuotanto
 maidontuotanto

- naudanlihantuotanto
 - broilerinlihantuotanto
 - kananmunantuotanto
 - kasvituotanto
 - joku muu, mikä
 -
-

Montako työterveyshuollon suorittamaa tilakäyntiä maatalousyritykseen on tehty? *

- 1
- 2
- 3
- 4 tai enemmän

Tilakäynnillä mukana olivat viime kerralla *

- työterveyshoitaja
 - työfysioterapeutti
 - agrologi
 - joku muu, kuka?
 -
-

Toimivatko tilakäynnille osallistujat hyvässä yhteistyössä ja oman työroolinsa mukaisesti? *

- kyllä
 - ei, miksi ei?
 -
-

keistä ja neuvoja niiden ehkäisystä sekä tarvittavasta ensiapuvalmiudesta

Kirjallinen palaute oli helposti luettava ja selkeä

Kirjallinen palaute kannusti kehittämään tilan työolosuhteita

Toimenpide-ehdotukset olivat sellaisia, että ne voidaan toteuttaa maatalousyrityksessäni

Pidän hyvänä, että toimenpide-ehdotusten toteutumista seurataan työolosuhteestaastatteluissa ja tilakäynneillä

Miten kehittäisit tilakäyntiä? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon *

Tilakäyntejä olisi useammin

Tilakäyntejä olisi harvemmin

Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin

Tilakäynnillä paneudutaan enemmän suojaimiin ja suojavälineisiin

Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn fyysiseen kuormitukseen ja työergonomiaan

Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen

Jotenkin muuten, miten?

Ei kehitettävää

Olitko tyytyväinen tilakäyntiin *

kyllä

en

Mitä hyvää tilakäynnissä oli?

Miksi et ollut tyytyväinen tilakäyntiin?

Mitä muuta haluaisit tilakäynnistä sanoa?

LIITE 2. Opinnäytetyön lähetekirjelmä

Hei!

Opiskelen Seinäjoen ammattikorkeakoulussa agrologiksi neljättä vuotta. Teen opinnäytetyön yhteistyössä JIK ky:n työterveyshuollon kanssa. Opinnäytetyön aiheena on maatalousyrittäjien tyytyväisyys työterveyshuollon tilakäynteihin JIK ky:n alueella. Työ toteutetaan asiakastyytyväisyyskyselynä JIK ky alueen maatalousyrittäjille, jotka kuuluvat työterveyshuollon piiriin. Tavoitteena on tuottaa työterveyshuoltoon tietoa maatalousyrittäjien tyytyväisyydestä tilakäynteihin. Tämän kyselyn tarkoituksena on selvittää mitä hyvää ja mitä kehitettävää tilakäynneissä on.

Vastaamalla tähän kyselyyn sinulla on mahdollisuus vaikuttaa tilakäyntien kehittämiseen. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu nimettömänä ja se vie aikaa noin 5 minuuttia. Vastausaikaa on 27.11.2015 asti.

Linkki kyselyyn löytyy viestin alta.

Kiitos vastauksestasi!

Terveisin

Johanna Mäkelä

agrologi (AMK) -opiskelija

<https://www.webropolsurveys.com/R/11834212BE8F3EFD.par>

LIITE 3. Mitä hyvää tilakäynnissä oli?**JALASJÄRVI:**

Ihan hyvä että joku ulkopuolinen käy välillä avaamassa omia silmiä ja juttelemassa.

Keskusteltiin eri vaihtoehtoista.

Kyllä se pitää ajan tasalla työterveysasioista.

Otettiin huomioon osani omaishoitajana puolisolteni ja tsempattiin jaksamaan siinäkin työssä.

Paneudutaan paremmin meihin henkilökohtaisesti

ILMAJOKI:

"oma-arviointi" riskeistä/ongelmista yhteistyössä th-hoitajan ja agrologin kanssa yhteisesti

Aina on apua kun ulkopuolinen katsoo

työoloja

asiallinen neuvonta

Hyvä että paneuduttiin henkisen jaksamisen asioihin. Oikein hyvä oli että katsottiin alkusammutuslaitteiden kunto, sillä meillä se johti uuden sammuttimien hankintaan. Sain myös hyvät esitteet kuntoutusmahdollisuuksista, ja olenkin menossa nyt syksyllä. Kannustava asenne oli myös mukavaa.'

Hyvä henki, keskittyminen oleelliseen, ammattitaitoiset tekijät. Mukanaolo askareilla oli oleellisesti tehokkaampaa kun etänä tehty neuvonta.

hyvä ilmapiiri ja ammattimainen ote

Hyvä, että joku ulkopuolinen käy tarkastelemassa ja neuvomassa työtavoista. Tilasokeus voi muuten iskeä !

Käytiin läpi erilaisia työtapoja, olosuhteita, altistumisherkkiä paikkoja (pöly, melu yms..)

Mielestäni tila käynti ei antanut kauheasti. Henkilöiden jotka tekevät tilatason neuvontaa pitäisi edes vähän tuntea toimintaympäristöä.

Muistaakseni se oli rento tilanne, kiertelimme, katselimme ja keskustelimme. Pitkä aika, en muista mitään erikoista. Seuraava käynti onkin nyt marraskuun vimppa päivä.

No työtapojen rutiineissa huomattavat virheet tuli ensiksi mieleen.

Pidän hyvänä sitä, että työterveydestä "jalkaudutaan kentälle". Pidemmän aikaa työtä seuraamalla tosin saisi todellisemmän kuvan.

Riittävän kattava tarkistus miten asiat sillä hetkellä tilalla hoidetaan.

Sai keskustella omasta tilanteesta

Sain ohjeita mm. parempien hengityssuojainten hankkimiseen.

tuli uusia ideoita

Tuli uutta näkökulmaa tilalla tehtäviin töihin

Tuttavalliset ihmiset joiden kanssa oli helppo puhua.

Työolosuhteiden läpikäyminen

Tärkeitä asioita nostettiin esiin. Mietittiin asioita uudella tapaa.

Vierailta silmillä näkee ongelmakohdat paremmin kuin itse.

Sai jutella jonkun kanssa tilan asioista ja muustakin.

KURIKKA:

Agrologi oli joukossa, hänellä oli enemmän kokemusta tilan töistä ym'

Erittäin ystävällinen suhtautuminen työolosuhteisiin ja työssä jaksamiseen.

ettei suurempia ongelmia

Maatalouden työturvallisuusasiat tulivat tutuksi ja olivat asiallisesti esitettyjä

Meistä pidetään huolta ja tulee käydyksi terveystarkastuksissa

Näinä aikoina on hyvä että aina joku ulkopuolinen käy kyselemässä että miten siellä jaksellaan? Silmänisku

PALAUTETTIIN TAAS KERRAN RISKITEKIJÄT TILALLA JA NIIDEN ENNALTAEHKÄISEMINEN.

se että yleensä käytiin

Suojainten käyttö tehostuu, tulee kiinnitettyä huomiota työn kuormittavuuden vähentämiseen.

ulkopuolinen näkee paremmin epäkohdat, tai jos joku vehjes/ paikka näyttää tapaturmariskiltä

Yleinen keskustelu

JURVA:

toisten ihmisten hyvät huomiot

LIITE 4. Miksi et ollut tyytyväinen tilakäyntiin?

JALASJÄRVI:

Agrologin läsnä olo oli liikaa, hän keskittyi eläimiin ja navetan olosuhteisiin ei siihen minkä takia paikalle tultiin eli minun!!! Navettaa ja eläimiä tarkastelevat ihan eri tarkastajat kuin työterveyshuollon tiimi!!

Terveydenhoitajan asiantuntemus ei selkeästi ollut ajan tasalla nykyaikaisessa navetassa tapahtuvista töistä.

työterveyshoitaja ei tiennyt maatalouden toimialasta mitään, ei teorias- ta eikä käytännöstä

ILMAJOKI:

Jos kävellään markilla ja katsotaan kun robotti lypsää niin ei siitä saa kuvaa miten siellä oikeasti tehdään töitä. Työterveyshuoltaja navet- taan töihin pariiksi kuukaudeksi jotta tietää työnkuvan.

Voisi enemmän paneutua tilakohtaisiin "vaaran" paikkoihin ja ongel- miin.

KURIKKA:

Paljon puhetta asian vierestä.

Tekijät olivat osin ammattitaidottomia eikä maatalouden tuntemusta ollut. Ehdotetut parannukset olivat täysin heidän omiaan eikä tilan vä- en mielipidettä otettu huomioon. Tekijöillä ei ollut mitään annettavaa vaan taas täytyi opastaa ja neuvoa heitä maatalouden asioissa. Tila- käyntiä siirrettiin alkuperäisestä. Mistään työn työn fyysisetä ja hen- kisestä rasittavuudesta ei puhuttu, eikä siten ollut antaa neuvoja työs- jäksämiseen

LIITE 5. Miksi maatalousyrittäjät eivät olleet tyytyväisiä tilakäynteihin tuotantosuunnittain?

Maidontuotanto:

Agrologin läsnä olo oli liikaa, hän keskittyi eläimiin ja navetan olosuhteisiin ei siihen minkä takia paikalle tultiin eli minun!!! Navettaa ja eläimiä tarkastelevat ihan eri tarkastajat kuin työterveyshuollon tiimi!!

Jos kävellään markilla ja katsotaan kun robotti lypsää niin ei siitä saa kuvaa miten siellä oikeasti tehdään töitä. Työterveyshuoltaja navetaan töihin pariaksi kuukaudeksi jotta tietää työnkuvan.

Paljon puhetta asian vierestä.

Tekijät olivat osin ammattitaidottomia eikä maatalouden tuntemusta ollut. Ehdotetut parannukset olivat täysin heidän omiaan eikä tilan väen mielipidettä otettu huomioon. Tekijöillä ei ollut mitään annettavaa vaan taas täytyi opastaa ja neuvoa heitä maatalouden asioissa. Tilakäyntiä siirrettiin alkuperäisestä. Mistään työn työn fyysisestä ja henkisestä rasittavuudesta ei puhuttu, eikä siten ollut antaa neuvoja työssä jaksamiseen.

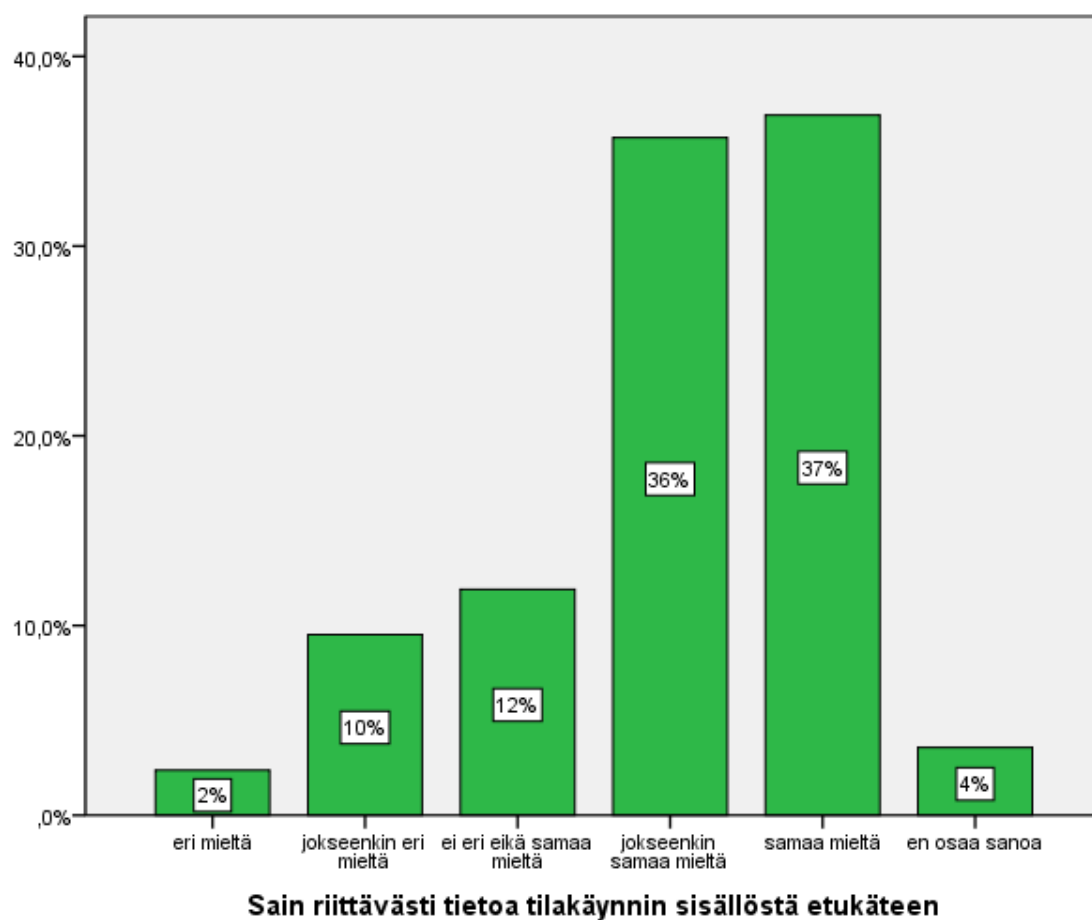
Terveydenhoitajan asiantuntemus ei selkeästi ollut ajan tasalla nykyaikaisessa navetassa tapahtuvista töistä.

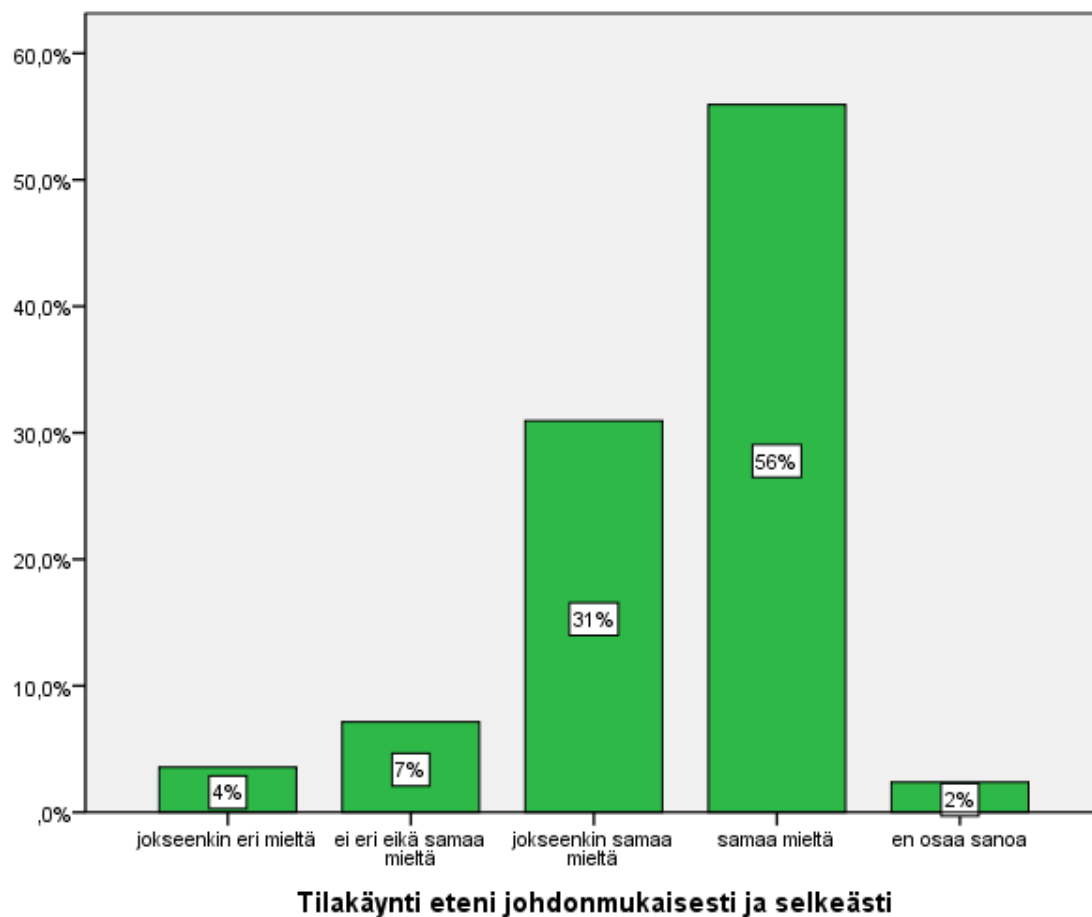
työterveyshoitaja ei tiennyt maatalouden toimialasta mitään, ei teorias- ta eikä käytännöstä

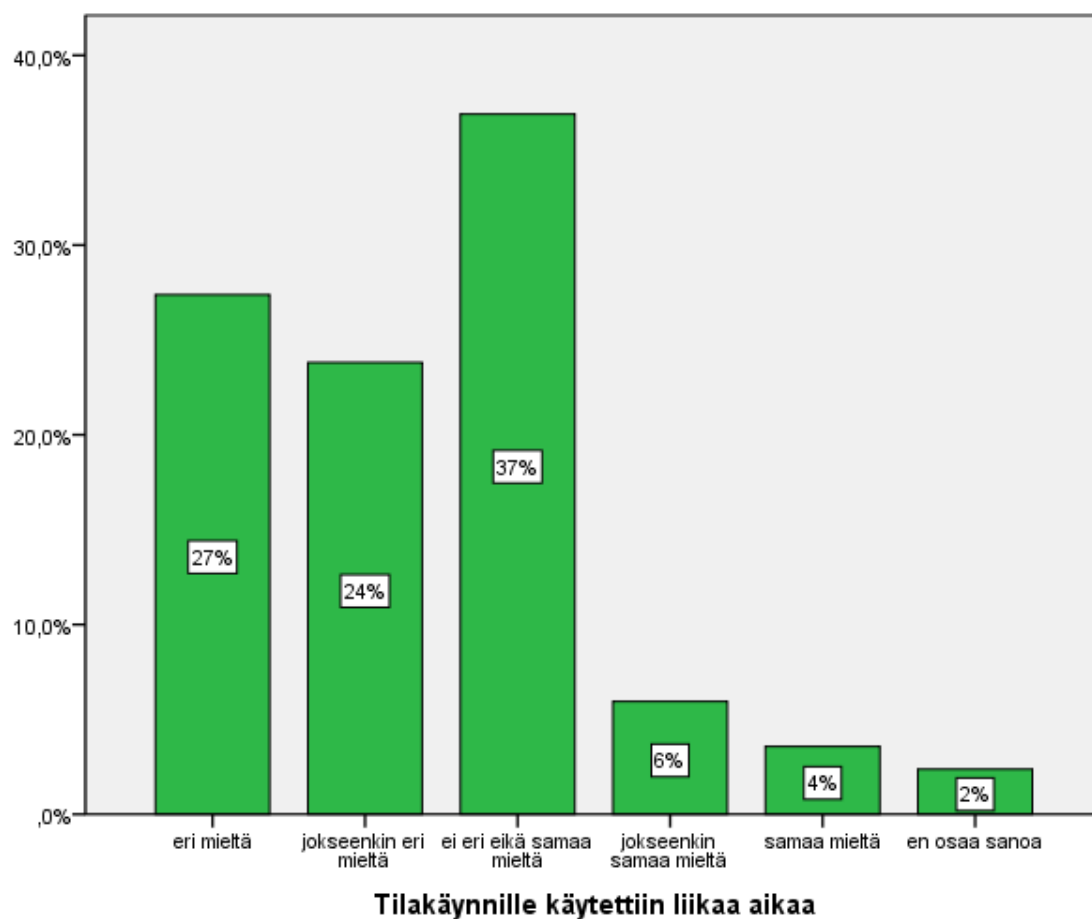
Voisi enemmän paneutua tilakohtaisiin "vaaran" paikkoihin ja ongelmiin.

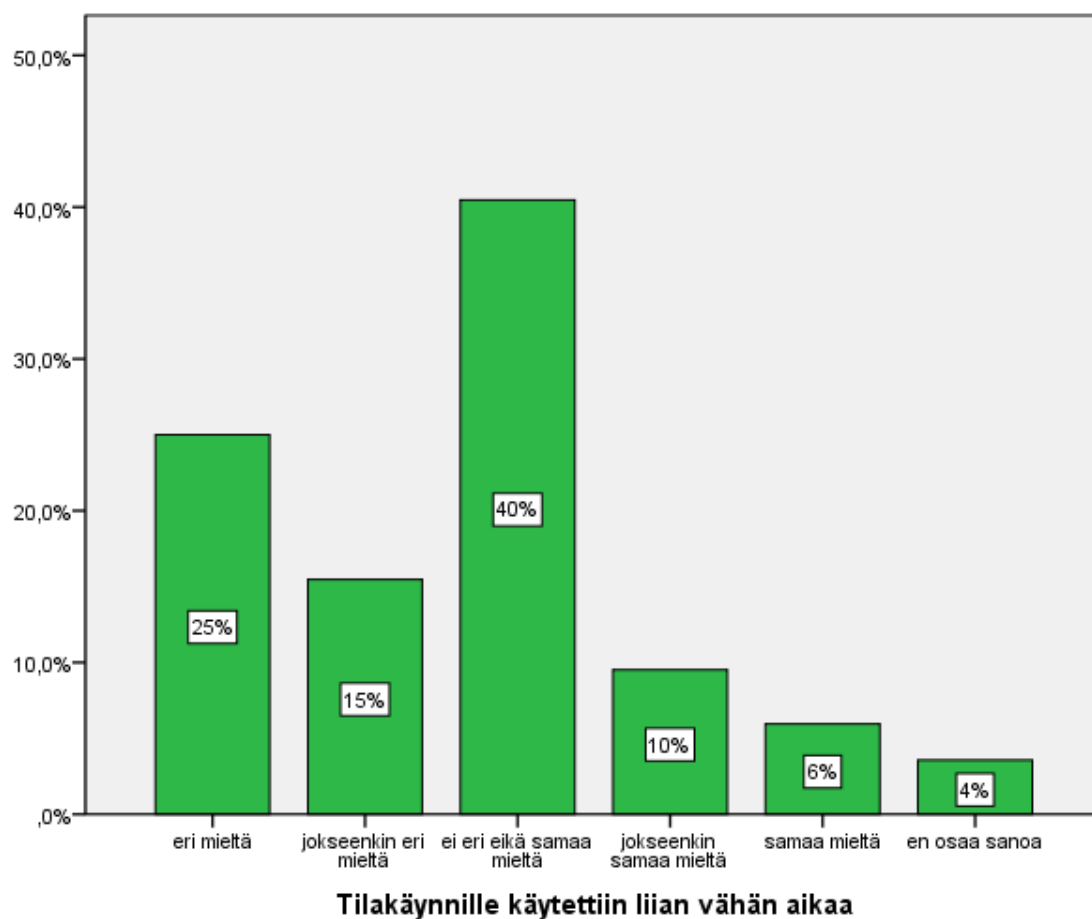
Naudanlihantuotanto:

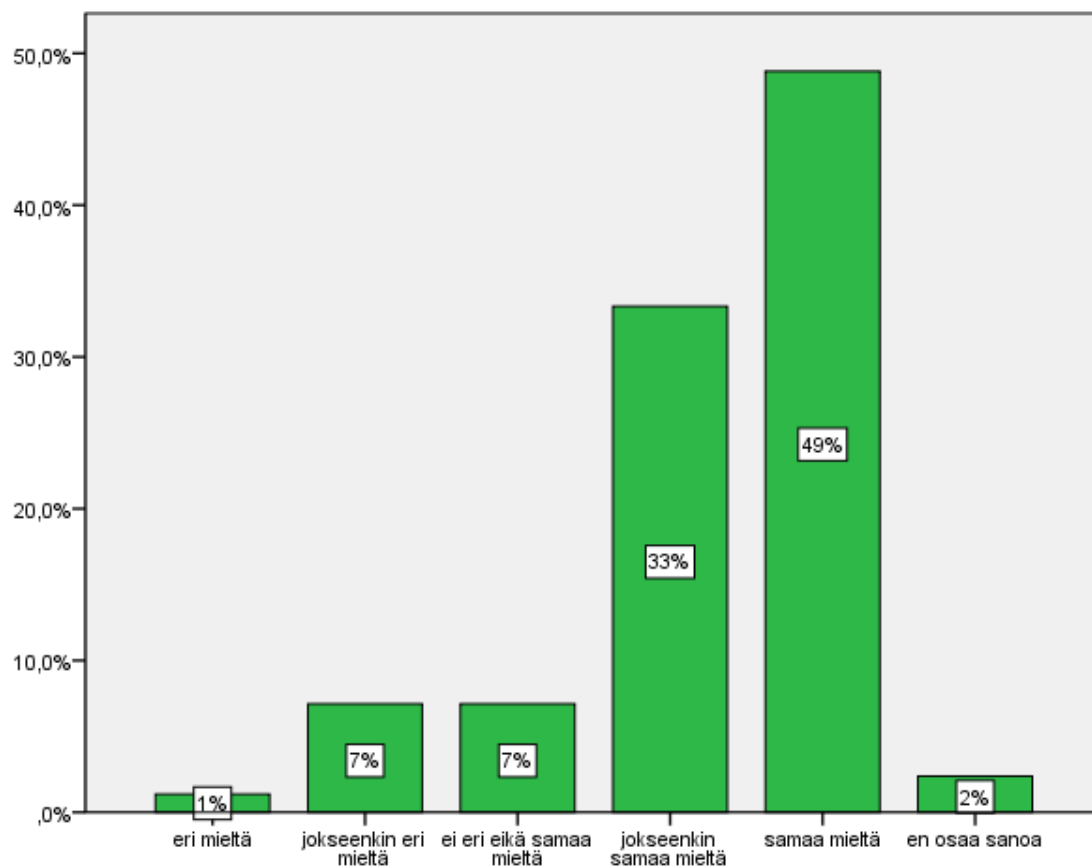
Paljon puhetta asian vierestä.

LIITE 6. Väittämiä vastaukset koskien tilakäynnin sisältöä

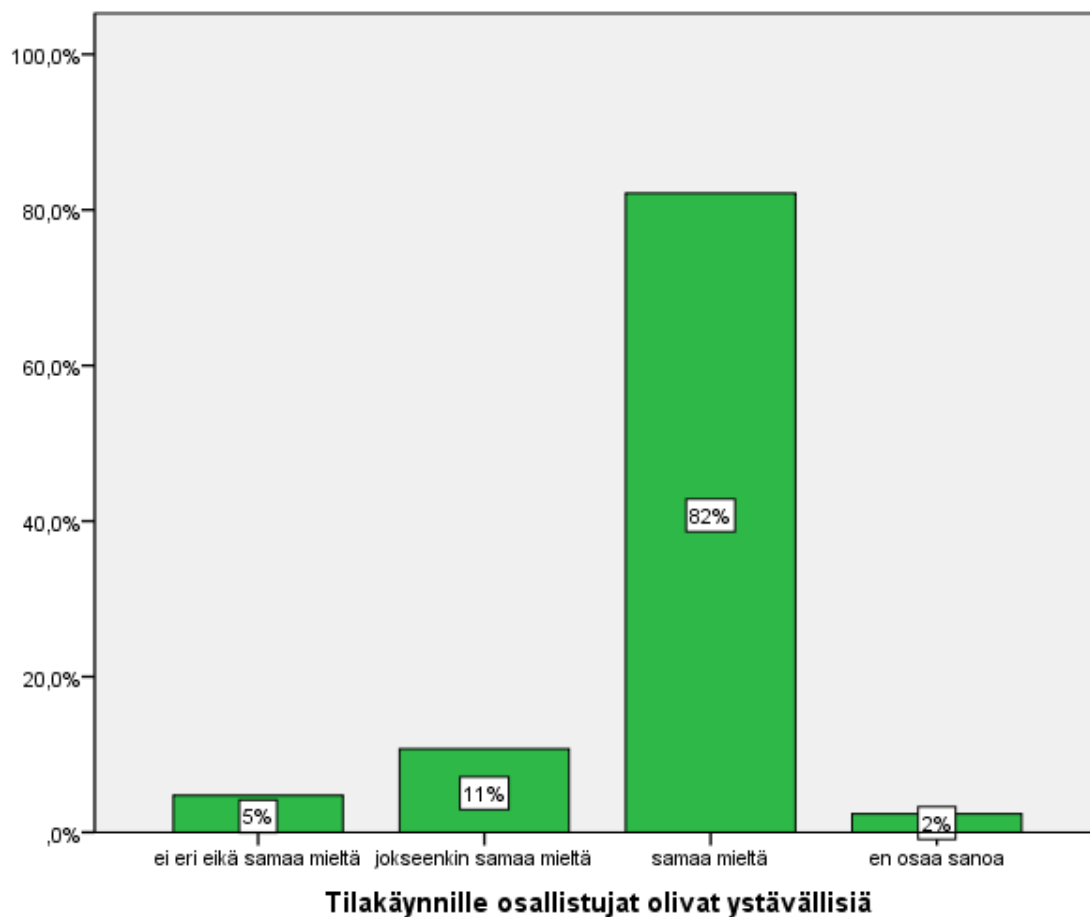

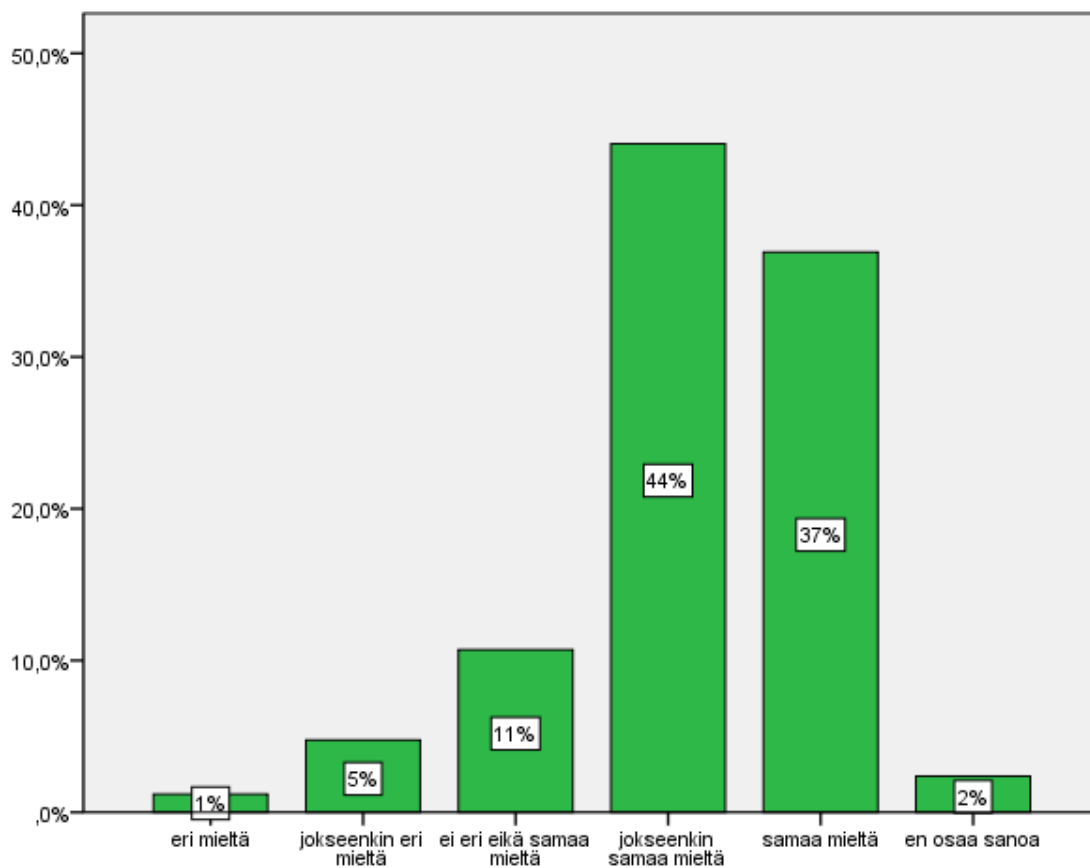

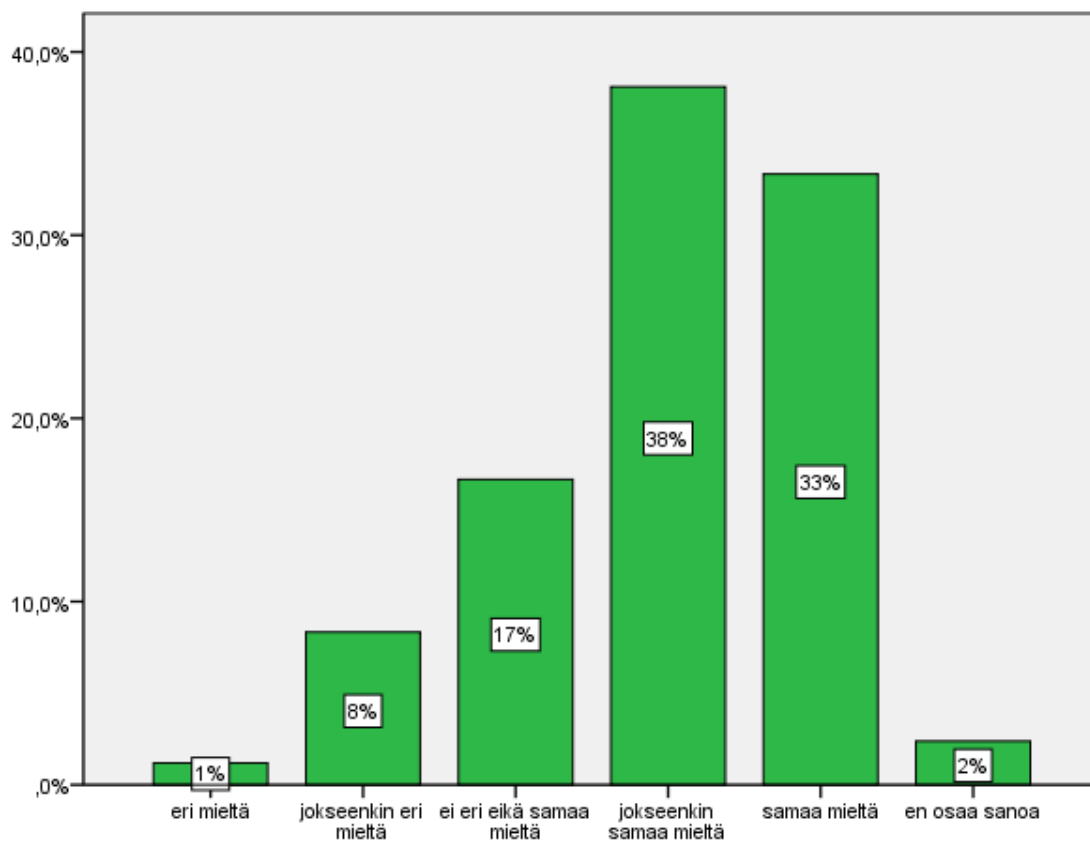

Tilakäynnille osallistujat olivat ammattitaitoisia

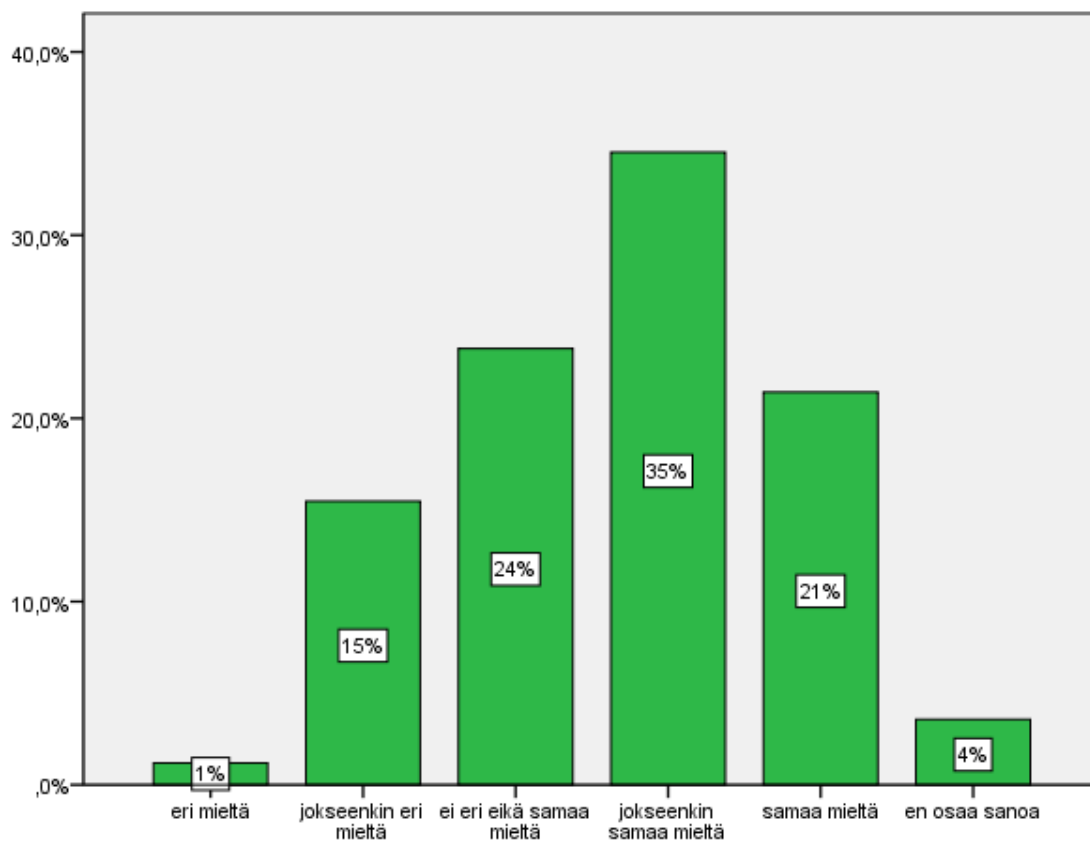

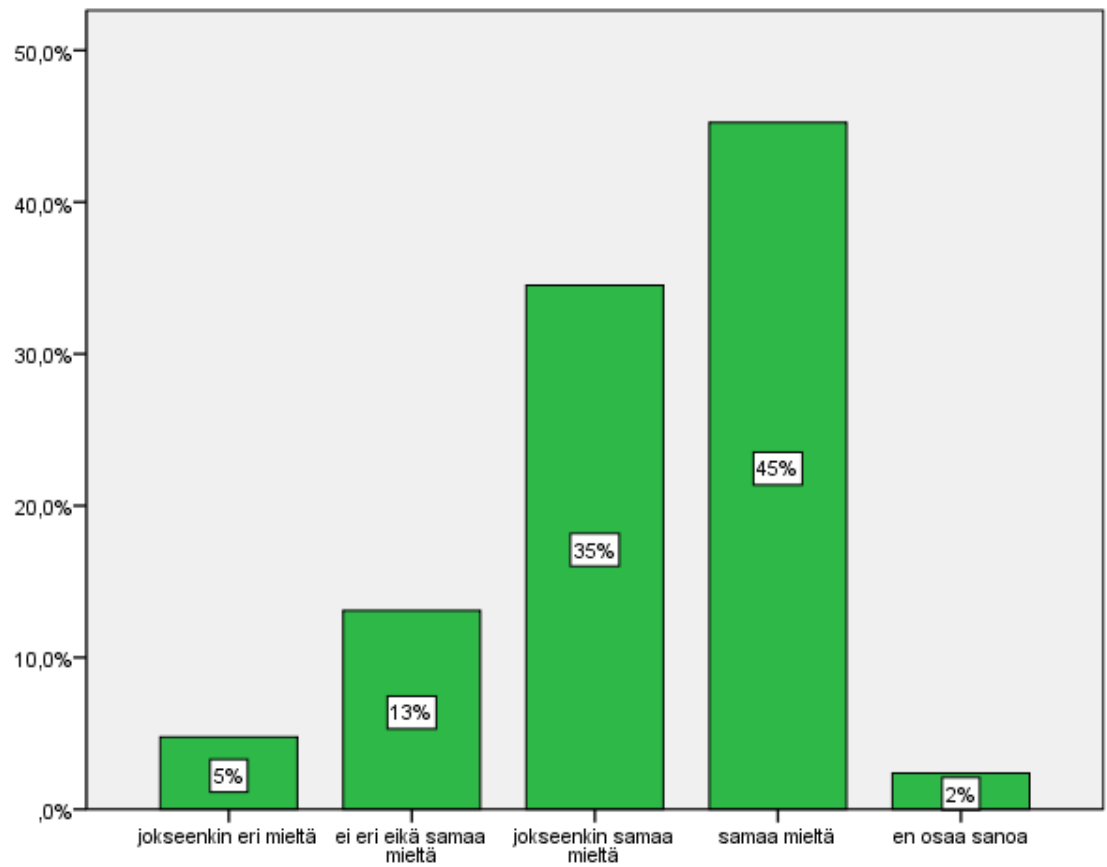
Sain tietoa työolosuhteistani ja neuvoja niiden kehittämiseksi

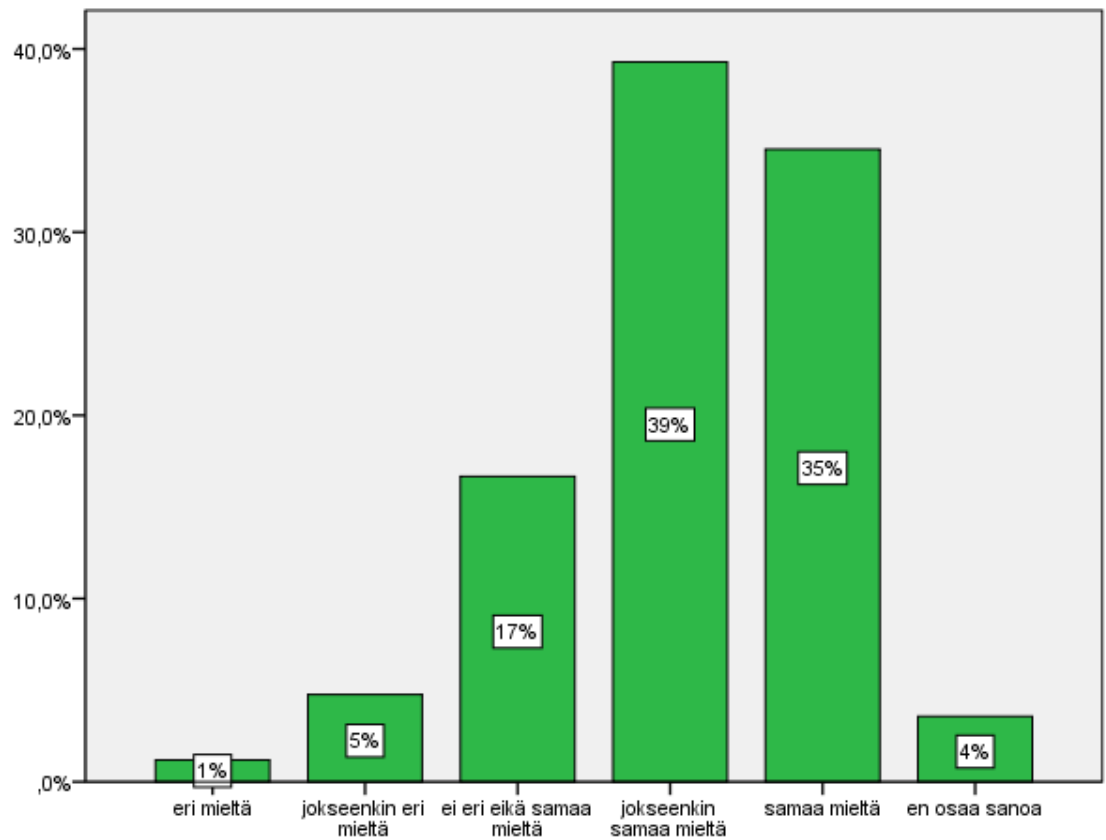
**Sain tietoa työni fyysisestä kuormittavuudesta ja työergonomiasta sekä
neuvoja työkykyni ylläpitämiseen ja parantamiseen**

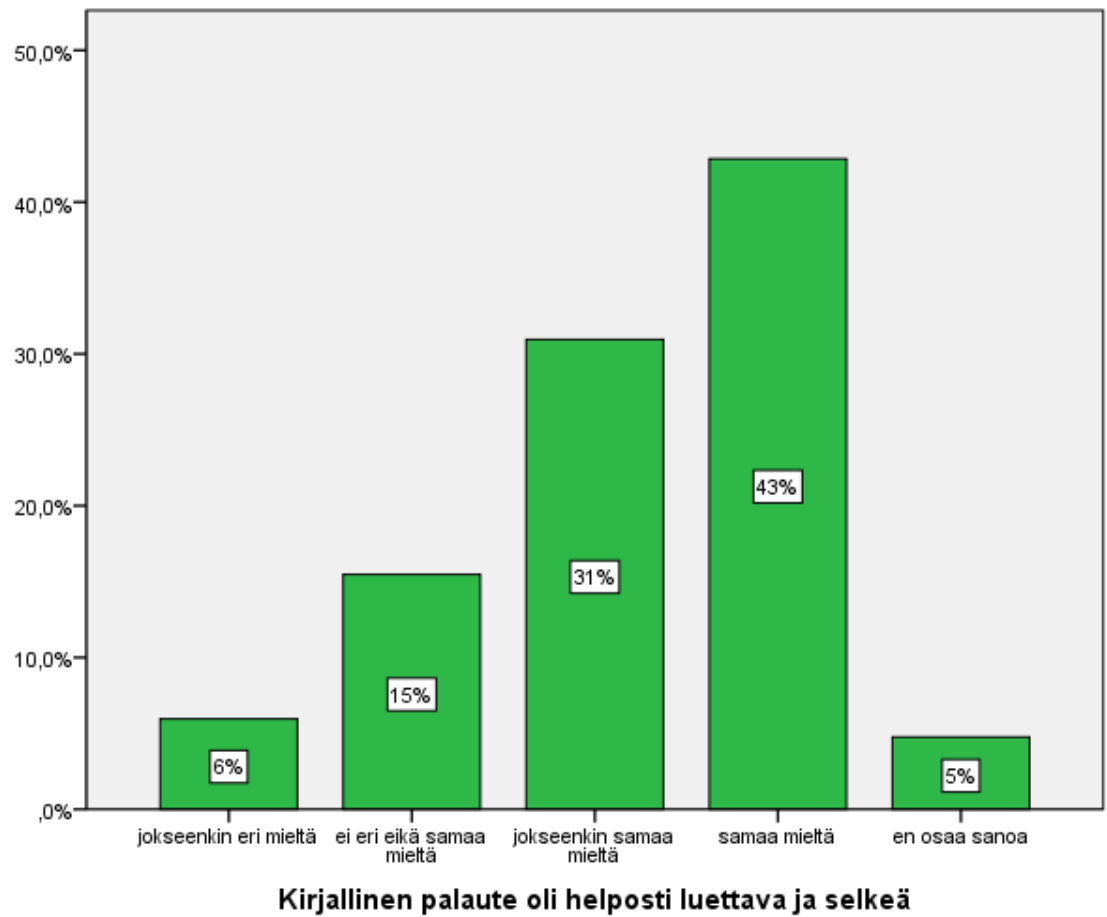
Sain tietoa työni henkisestä kuormittavuudesta ja neuvoja työssä jaksamiseen

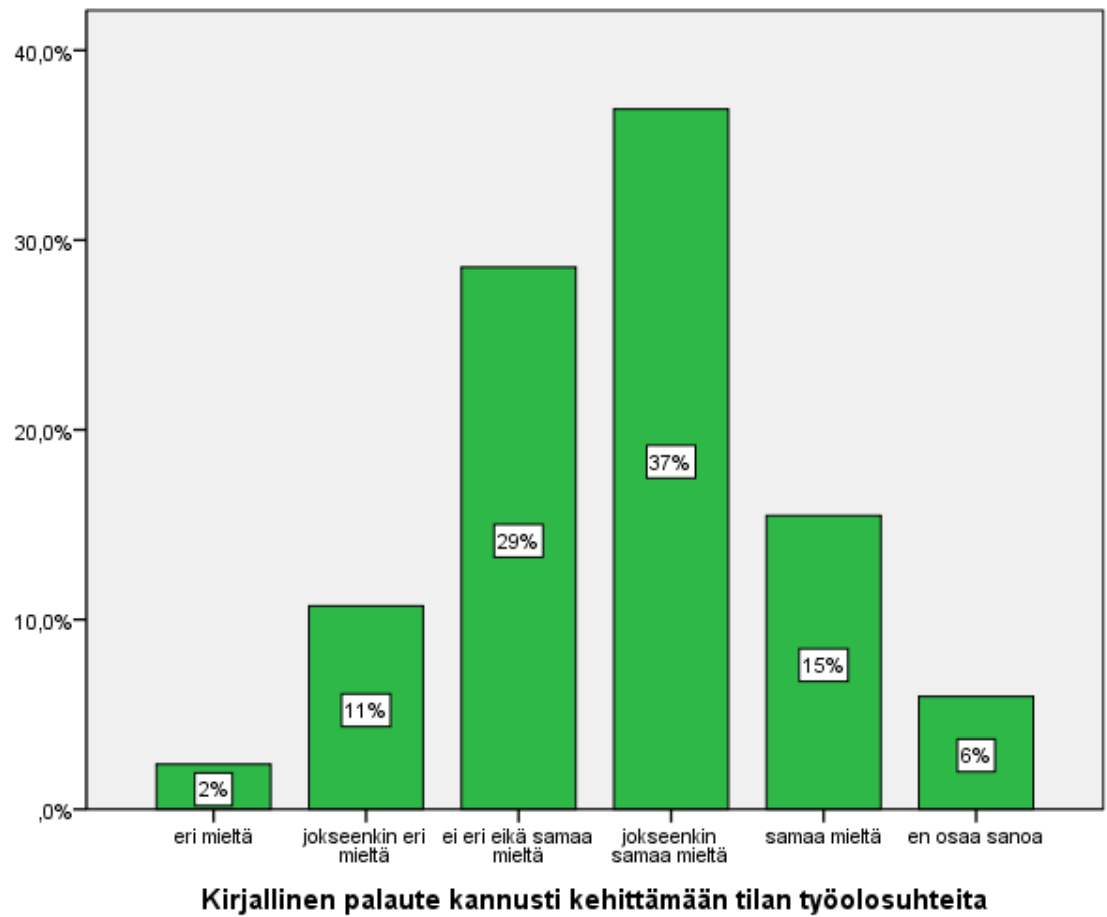

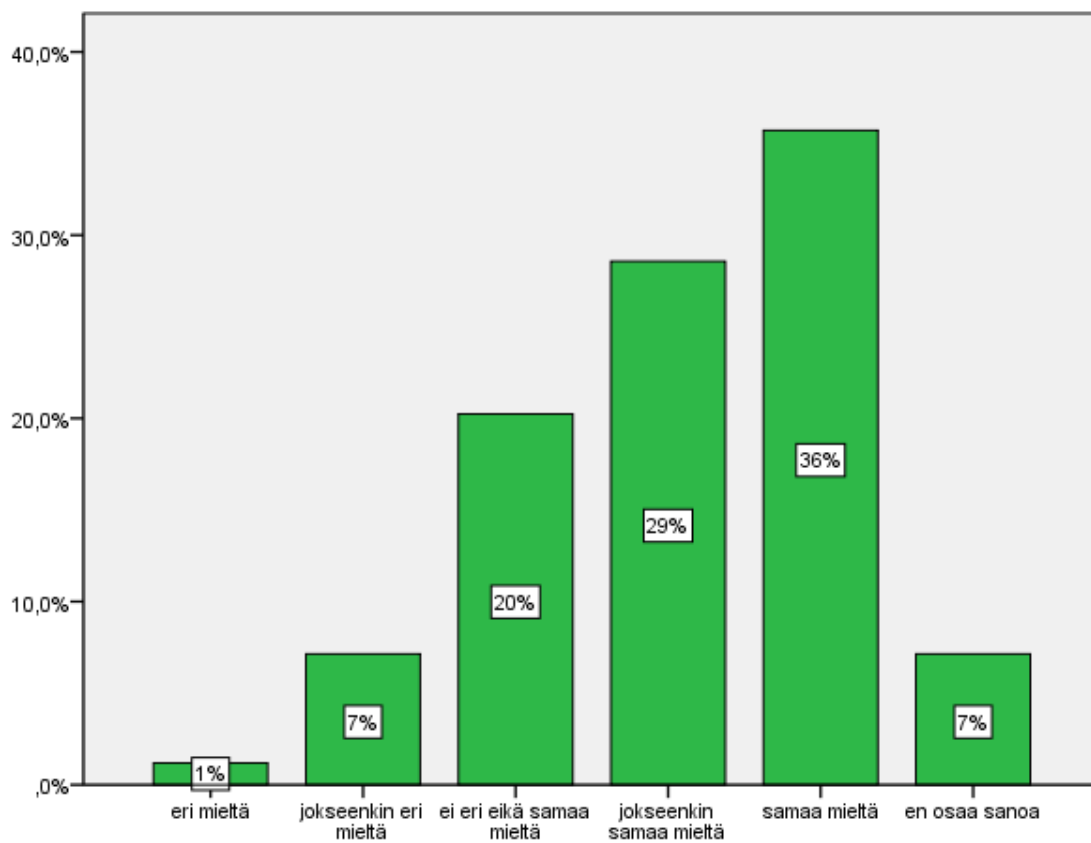
Sain tietoa työhöni liittyvistä altisteista ja neuvoja niiltä suojautumiseen

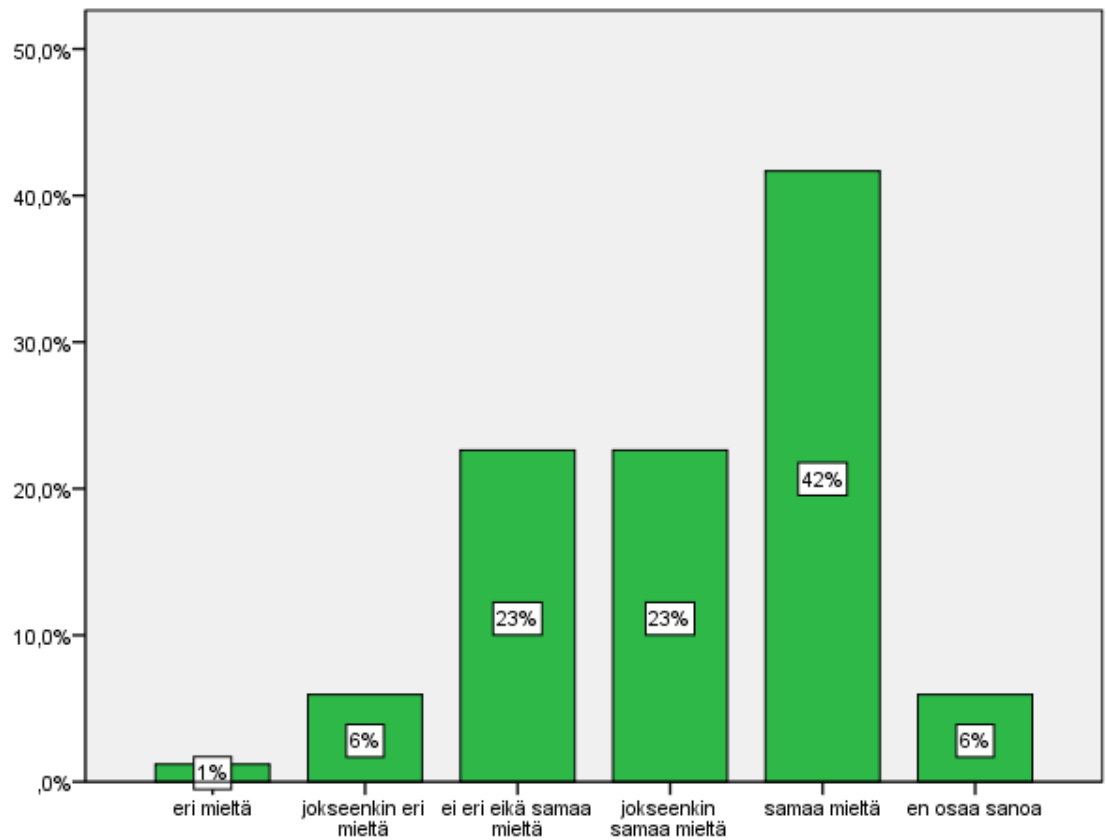
Sain tietoa työni tapaturmariskeistä ja neuvoja niiden ehkäisystä sekä tarvittavasta ensiapuvalmiudesta

Toimenpide-ehdotukset olivat sellaisia, että ne voidaan toteuttaa maatalousyrityksessäni

Pidän hyvänä, että toimenpide-ehdotusten toteutumista seurataan työolosuhdehaastatteluissa ja tilakäynneillä

LIITE 7. Mitä kehitettävää tilakäynneillä on paikkakunnittain?

JALASJÄRVI	
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen	71 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn fyysiseen kuormitukseen ja työergonomiaan	47 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin	24 %
Tilakäyntejä olisi useammin	18 %
Tilakäyntejä olisi harvemmin	12 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän suojaimeihin ja suojavälineisiin	6 %
Ei kehitettävää	6 %

ILMAJOKI	
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen	43 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn fyysiseen kuormitukseen ja työergonomiaan	34 %
Ei kehitettävää	30 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin	26 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän suojaimeihin ja suojavälineisiin	15 %

Tilakäyntejä olisi useammin	11 %
Tilakäyntejä olisi harvemmin	9 %

KURIKKA

Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen	44 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn fyysiseen kuormitukseen ja työergonomiaan	33 %
Ei kehitettävää	28 %
Tilakäyntejä olisi useammin	17 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin	17 %
Jotenkin muuten	17 %

JURVA

Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työn henkiseen kuormitukseen ja työssä jaksamiseen	100 %
Tilakäynnillä paneudutaan enemmän työolosuhteisiin ja tapaturmariskeihin	50 %

LIITE 8. Mitä muuta haluaisit tilakäynnistä sanoa?

- Tila on sellainen kuin sen omistaja
- Hyvä rutiini ja sopivin väliajoin.
- Meillä tilakäynti osui sikalan rauhallisimpaan hetkeen, sesonkien väliin. Työmenetelmien tarkastelu olisi vielä antoisampaa jos sesongin työvaiheetkin päätyisivät tarkastelun alle.
- Tarpeellisia! Aina kun joku ulkopuolinen katsoo ja kommentoi jotain asiaa mitä esim. teen löytää asiasta uusia puolia...
- Kasvinviljelytilalla turha kokokäynti
- Olisi hyvä, jos henkilökemiat sopisivat yhteen. Ei voi olla ärsyttävämpää, jos jotku epä mukavat tyypit kiertelevät tontillasi! Tiedän/luulen, että meillä menee tuleva käynti ihan kivasti.
- Voisi ilmoittaa tilakäynnistä riittävän ajoissa
- Hei. Hyvää syksyä
- Hyvä, että tilalla käydään.
- Minun osaltani se on ohi, olen 63 kohta. Siinä varmaan oppii tarkastajakin kun näkevät erilaisia työtapoja.
- Normikäynnillä olisi ollut kolme henkilöä käymässä, nyt oli kaksi, ja tilalta kaksi, vie kovasti turhaa aikaa kaikilta. Olisi voinut täyttää paperit toimistolla edellisten vuosien mukaan kun mitään ei ole muuttunut. Työn henkinen kuormittavuus - siihen saisi kiinnittää enemmän huomiota. Kuinka? Siinäpä kysymys!
- Kyllä työterveyshoitajalla ja agrologilla täytyisi olla jotain annettavaa tietoa tilanväelle. Ammattitaitoa pitäisi löytyä ja käytännön työstä olla kokemusta, jotta voisi esittää parannus ehdotuksia.
- ok
- ProAgrian työntekijä tuli omilla kengillään navettaan, vaikka vierailijoille on saappaat. Ei suositeltavaa tarttuvien tautien kannalta.
- Tervetuloa taas viiden vuoden päästä. Taistelu jatkuu. Silmänisku.
- Työterveyslääkäri (ja työpsykologi?) mukaan tilakäynnille.
- kiitos.
- Siitä on jo vierähtänyt aikaa, eikä nyt tule mieleen mitään negatiivisia ajatuksia. Ainoastaan positiivista, muistaakseni.

- Enemmän maataloustietämystä mukaan.
- Varsinkin tällä hetkellä usealla tilalla ollaan taloudellisesti ahdingossa ja se väistämättä tuntuu henkisessä tilassa. Tähän pitäisi kiinnittää huomiota ja pyrkiä ennalta ehkäisemään burn outtia.
- tilakäynti ok mutta muuten JIK:N TYÖTERVEYSHUOLTO EI PELAA, LÄÄKÄRI UNHTAA ASIAT MITÄ ON SOVITTU TEHTÄVÄN, JOKA ASIASTA MAKSAT KAHTEN KERTAAN KUN PITÄÄ MUISTUTTAA LÄÄKÄRIÄ
- Enemmän koulutusta terveydenhoitajille alasta!
- Kiitän aidosta kuuntelemisesta ja asiantuntemuksesta
- MIELESTÄNI SE OLI SOPIVAN PITUINEN JA EDETTIIN REIPPAASTI ETEENPÄIN.KYLLÄHÄN ME TILALLA TIEDETTÄÄN RISKIT JA TAPATURMAALTTIUEDET,MUTTA NE PAKKAA RUTIINEISSA UNOHTUA,,,,,HYVÄ KUN PALAUTELLAAN MIELEEN.
- Kaikki ehdotukset eivät ole realistisia, kalliita tai vaikeita toteuttaa.
- Käynti pitäisi yhdistää lomituspalvelutarkastuksien kanssa
- Kiitos, tavataan neljän (?) vuoden kuluttua.
- Niitä kannattaa jatkaa, jos vain on resursseja.
- on vähän kallista
- Tila käynti herätti omatoimiseen tiedon katseluun työolojen parantamisen kannalta.
- tulkaa silloin kun ei oo muita kiireitä
- mielestäni tarpeellinen ongelmakohtat tulee esiin kun ulkopuolinen käy tilalla
- Fysioterapeutin neuvot hyviä ja työterveyshoitajan kannustava puhe!!
Moni maatalousyrittäjä on henkisesti raskaalla kun asutaan työmaalla ja siihen lisätään perhe+muu draama ja vastoinkäymiset niin kannustaisin enemmän puhumista ammatti ihmiselle joka taas helpottaisi työntekoa kun pääsee sisäisistä möykyystä eroon .
- Ihan asiallinen käynti, tuli taas asioita päivitettyä.
- Tilakäynnin toimivat mielestäni hyvin. Toivoisin kuitenkin että ne tapahtuisivat säännömukaisesti ja vaikka työterveyshenkilökunta vaihtuu niin säännöllisyydestä pidetään kiinni.

